

REŠETA

Leto II.

Ribnica, marec 1981

št. 2

Po skoraj štirih mesecih trdovratne, proti koncu že kar neprijetne zime, so znanilci pomladi zadnje tedne le prikukali na dan. Da je bila zima res predolga, nam povedo otroci: zadnji sneg jih skoraj nikjer več ni navdušil za sankanje, smuko in igranje. Naj nam bodo tudi tile zvončki, ki jih je za naš časopis ujel na trak foto Mohar, prijeten pozdrav za letošnji praznik občine!

Praznik ribniške občine

Občina Ribnica praznuje svoj praznik na dan, ko je partizansko orožje slavilo eno izmed svojih največjih zmag prav v Jelenovem žlebu, ko so prve štiri slovenske brigade – Tomšičeva, Šercerjeva, Cankarjeva in Gubčeva, uspešno zaključile

Vojaki garnizije za 26. marec

V garnizonu tudi pripravljajo praznovanje ob 26. marcu – občinskem prazniku. Predvidene so naslednje prireditve:

– Izlet na Jelenov žleb z uro zgodovine. Hkrati bo kulturna smotra enot z ocenjevanjem zborovskih pesmi in „Pesmi v stroju“.

– Kulturna skupina vojaškega kluba pripravlja samostojen celovečerni program za občinstvo.

– Tekmovanje v namiznem tenisu med mladino Sodražice, Kočevja, Ribnice in pripadniki JLA.

– V domu JLA bo 25. marca vojaška prireditev s kvizom „Tito – revolucija – mir“

– 26. marca bo v Ribnici gostoval orkester ljubljanskega garnizona JLA s solisti

obdobje partizanske protiofenzive, ki je sledila veliki, večmesečni italijanski ofenzivi v drugi polovici leta 1942. Partizanske enote so 26. marca 1943 v dveurnem boju težko porazile bataljon italijanske vojske, ki je pustil na bojišču 106 mrtvih vojakov in mnogo ranjenih, pustil pa je na bojišču tudi dragoceno bojno opremo.

Zmaga partizanskih brigad je bila popolna in dragocena, ker je zmagal številčno šibkejši in slabše oboroženi nasprotnik. Prav zaradi tega je Jelenov žleb postal legenda našega narodno-svobodilnega boja. Po Jeleno-

njala vesela pesem krampov in lopat, kri je zamenjal znoj, nadaljeval se je boj za obnovo porušene domovine, za srečnejši jutrišnji dan, za nove medčloveške odnose. In v tem boju je tudi ribniški človek uspešno izbojeval vse zmage, s trdim in poštenim delom si je ustvaril današnji dan in takšne pogoje, da ne pobira več drobtinic, ampak si reže svoj kos kruha, ki postaja vse debelejši. Popokali so šivi zaostalosti, ki so bili rezultati težkih prirodnih pogojev, slabe prometne povezanosti in gospodarske nerazvitosti. Temeljito se je spremenila social-

Skupščina občine in družbenopolitične organizacije Ribnica čestitajo vsem občanom za občinski pra znik, 26. marec

vem žlebu je bilo potrebno še nešteto bojev, orožje je pelo svojo pesem, kri je vse bolj namakala našo zemljo, preden smo dočakali tisti srečni maj leta 1945, ko se nam je prvič v zgodovini ponudila možnost, da resnično svobodno zadihamo. Žalostno pesem orožja je zame-

no ekonomska struktura naše občine, ki se je iz tradicionalno izseljeniškega območja spremenila v pretežno industrijsko občino. Ti koraki napredka so vse večji.

Danes že lahko ocenjujemo, kako smo uresničili naloge, ki smo si jih postavili za pravkar

Iz življenja in dela mladih

V prejšnji številki „REŠETA“ smo vpeljali novost, ko smo precej prostora odstopili garnizonu iz Ribnice ter vam v sliki in besedi predstavili delovanje sekcije in življenje ljudi, potem ko so oblekli vojaško uniformo.

V današnji številki smo del prostora odstopili tudi otrokom, tistim, za katere mislimo, da bodo nadaljevali naše delo, kot mi nadaljujemo delo naših predhodnikov. Za današnjo številko vam bomo predstavili predvsem gradivo, ki so ga objavili v glasilu „KROŠNJA“, ki ga izdaja pionirski odred „Anton Majhnik“ iz osnovne šole v Ribnici.

Razen tega objavljamo tudi nekaj sestavkov „Moja mama“, katere so otroci pisali ob dnevu žena ter po svoje predstavljali misli o materi, njenih težavah in problemih.

V bodoče bi radi rubriko razširili tudi s sestavki mladih iz drugih občinskih središč, saj nas prav tako zanima delo mladih na šolah v Sodražici, Loškem potoku, Sušju, Sv. Gregorju in Dolenji vasi.

Vabijo mentorje iz teh šol, da organizirajo med mladino dopisne krožke, ki bi pisali prispevke za občinsko glasilo „REŠETA“, hkrati pa nam pošiljali tudi fotografije, na katerih bo prikazano delo in življenje mladih v kraju, kjer žive. F. Ž.

pretečeno srednjeročno obdobje, saj je bila ta ocena pogoj za postavitev realnih ciljev za naslednje srednjeročno obdobje, v katerega smo s prvimi koraki že vstopili. Lahko ugotovimo, da smo večino nalog uspešno uresničili, lahko pa tudi ugotovimo, da smo morali nekatere neuresničene naloge vključiti tudi v sedanji srednjeročni plan. Ni namen, da tu opredeljujemo vse uspehe in neuspehe, ker smo vse to na vseh ravneh že ocenjevali. Prav pa je, da opravimo vsaj bežen pregled rezultatov, ki smo jih dosegli v preteklem letu.

Naše gospodarstvo je v zaostrenih razmerah poslovalo dokaj dobro, kar nam kažejo prvi podatki iz zaključnih računov. Celotni prihodek je bil višji za 51,2% v primerjavi z letom

(Nadaljevanje na 2. str.)

Ob letošnjem prazniku ribniške občine

(Nadaljevanje s 1. str.)

1979, dohodek za 45,2 %, čisti dohodek za 50,2 %, sredstva za akumulacijo za 142,1 %, povprečni mesečni čisti dohodek na zaposlenega delavca v gospodarstvu je znašal 8.426 din, kar je za 20 % več kot v letu 1979. Prav gotovo so to izredno pomembni rezultati, ki nam omogočajo dober start v letu 1981 in s tem tudi v novem srednjeročnem obdobju. Vsekakor pa imajo ti rezultati tudi drugo stran medalje. Vsi se moramo zavedati, da so ti rezultati marsikje le odraz visokih cen, odraz visoke inflacije, ki razvrednoti vse te dosežene rezultate. Le podrobna analiza lahko ugotovi, v kolikšni meri so ti rezultati realen odraz boljšega dela, višje produktivnosti in kvalitetnejše delitve dohodka.

Lahko ugotovimo, da so vsi naši napori le dali pozitivne rezultate predvsem na vseh tistih področjih, ki jih je naša družba opredelila kot ključne za razvoj v preteklem letu, pa tudi za sedanje srednjeročno obdobje. Ta področja se nanašajo predvsem na dvig produk-

ktivnosti dela, usmeritev v izvoz, zmanjševanje vseh oblik porabe. Za doseg te rezultate so bili potrebni veliki napori vseh delovnih ljudi in občanov naše občine, ti napori pa bodo potrebni tudi v bodoče, če si bomo hoteli zagotoviti trajnejšo osnovo za stabilen gospodarski razvoj.

V preteklem letu smo nadaljevali intenzivno delo na komunalnem področju, posodobljeni so bili novi kilometri regionalnih, občinskih in vaških cest, nadaljeval se je hiter tempo družbeno usmerjene in individualne stanovanjske gradnje, ustvarjeni so bili boljši pogoji za preskrbo prebivalstva, pridobljeni novi športni objekti in pridobljena nova stavbna zemljišča. Tik pred zaključkom je gradnja zdravstvenega doma in še vrsta drugih pridobitev, ki omogočajo boljše pogoje za življenje in delo občanov. Vsekakor pa se moramo sprijazniti z dejstvom, da imamo še vrsto nerazrešenih problemov, materialne možnosti pa nam onemogočajo, da bi jih v kratkem času uredili.

V sprejetem srednjeročnem planu smo sprejeli jasne in zahtevne naloge za naslednjih pet let. Na prvem mestu smo opredelili nadaljnje poglobljanje in razvoj samoupravnih socialističnih odnosov, krepitev delegatskega sistema. Te opredelitve nismo zapisali kot politično frazo, pač pa kot edini in nezamenljiv način za razreševanje ključnih vprašanj družbeno-

ekonomskih in družbenopolitičnih odnosov, kot edini način nadaljnega razvoja družbene zavesti v procesu oblikovanja družbenih odločitev. Tu smo v preteklosti naredili premalo, zato moramo v ta boj stopiti vsi, saj vsi nosimo tudi vso odgovornost za njegov uspešen izid. Tudi to je izročilo boja v Jelenovem žlebu.

STANE KROMAR,
predsednik SO Ribnica

VELIKO VOJAKOV V PAPIRNATI VOJSKI

Zadnje čase se vse več govori o tem, da bi bilo treba poenostaviti najrazličnejše uradne, papirnate in druge postopke, ki ovirajo in zavlačujejo delo občanom in delovnim organizacijam. Če pomislimo, koliko delovnega časa se po nepotrebnem izgubi in koliko ljudi je potrebno za zbiranje različnih podatkov, je za to res že zadnji čas.

Če vzamemo podatek o številu zaposlenih leta 1969 kot indeks sto, bo zanimiva tale primerjava: v letu 1980 je bil indeks zaposlenih v gospodarstvu 148 8, v bančništvu 273, v zdravstvu in socialnem varstvu 173, v skupščinskih organih 171, v samoupravnih interesnih skupnostih 272 in v družbenopolitičnih organizacijah 210.

Iz podatkov ni težko uganiti, na katero stran se je prevesila tehtnica.

Program prireditev

petek, 20. marec 1981

ob 10. uri brzopotezni šahovski turnir med Ribnico, Kočevjem in Ponikvami v Domu JLA v Ribnici,
ob 19. uri gostovanje SNG Opere iz Ljubljane s Försterjevo opero »Gorenjski Slavček« v Domu JLA v Ribnici

sobota, 21. marec 1981

ob 9. uri mladinski memorialni rokometni turnir Lovšin-Zobec v športnem centru v Ribnici,
ob 10. uri odhod kurirčkove pošte izpred doma JLA v Ribnici,
ob 11. uri otvoritev razstave slikarja Bojana Golije v Domu JLA v Ribnici

nedelja, 22. marec 1981

ob 9. uri pionirski turnir v malem nogometu v športnem centru v Ribnici

ponedeljek, 23. marec 1981

ob 9. uri tekmovanje v streljanju z zračno puško v Domu JLA v Ribnici

sreda, 25. marec 1981

polaganje venca ob spomenik padlim borcem IX. brigade v Makoši pri Dolenji vasi,
ob 11. uri svečana otvoritev novih proizvodnih objektov INLES Ribnica in GG Kočevje v Ribnici

četrtek, 26. marec 1981

ob 15.45 uri otvoritev razstave Gubčeve brigade v DC-16 v Dolenji vasi,
ob 16. uri slavnostna seja skupščine občine in vodstev družbenopolitičnih organizacij v dvorani DC-16 v Dolenji vasi. Na slavnostni seji bodo podeljena občinska priznanja in nagrade ter izveden kulturni program,
ob 19. uri koncert velikega simfoničnega vojaškega orkestra garnizona Ljubljana

petek, 27. marec 1981

ob 17. uri otvoritev skulptur dr. Janeza Ev. Kreka, Ignacija Mrharja in dr. Ivana Lovrenčiča v Gradu v Ribnici,

ob 19. uri gostovanje dramske skupine KUD France Zbašnik iz Dolenje vasi s Finžgarjevo igro »Veriga« v Domu JLA v Ribnici

sobota, 28. marec 1981

ob 19. uri namiznoteniško občinsko prvenstvo v TVD Partizan v Sodražici

KURIRČKOVA POŠTA 1981

Letos pričinja „Kurirčkova pošta“ svojo pot iz Ribnice 21. 3. 1981 ob 10. uri. Akcija je letos posvečena 40-letnici vstaje jugoslovanskih narodov in 20-letnici neuvrščenosti. Letošnji tradicionalni razpis Kurir-

čkove pošte je pripravljen v sodelovanju z republiškim odborom Zveze združenj borcev NOB Slovenije.

Program kurirčkove pošte po progi

„TV DOLENJSKA“:	dan	ura
1. Ribnica – Kočevje	26. 3. 1981	10.00
2. Kočevje – Črnomelj	2. 4. 1981	10.00
3. Črnomelj – Metlika	8. 4. 1981	10.00
4. Metlika – Novo mesto	13. 4. 1981	10.00
5. Novo mesto – Krško	21. 4. 1981	10.00
6. Krško – Brežice	23. 4. 1981	10.00
7. Brežice – Krško	4. 5. 1981	10.00
8. Krško – Sevnica	11. 5. 1981	10.00
9. Sevnica – Trebnje	15. 5. 1981	10.00
10. Trebnje – Grosuplje	21. 5. 1981	10.00
11. Grosuplje – Lj.-Vič	28. 5. 1981	10.00
12. Lj. Vič – Lj. Center		
13. Pionirji občine Ljubljana–Center raportirajo na zboru pionirjev v Ljubljani 6. junija 1981.	1. 6. 1981	10.00

Delovni zbor komunistov naše občine

V polni dvorani Doma JLA se je zbralo veliko komunistov občinske organizacije, da bi ocenjevali svoje delo, ne pa, kot je rekel eden od navzočih (Danilo Mohar), da se mu zdi kot bi dajali raport pred predsednikom CK. Nismo imeli namena dajati raporta, želeli pa smo izkoristiti priložnost, da tako predsednika kot širšo javnost (navzoči so bili predstavniki slovenskih sredstev javnega obveščanja) informiramo o problemih, težavah in ne na koncu tudi z uspehi, ki le niso majhni. Dobro poslovanje celotnega ribniškega gospodarstva je pokazatelj, da smo stabilizacijo sprejeli najresneje, pri tem pa tudi komunisti niso stali križem rok. Seveda je v množici zaposlenih težko ločevati uspehe komunistov ter ocenjevati uspeh ločeno od uspeha celotne skupnosti.

Zbor komunistov je s trenutnim družbenoekonomskim in političnim stanjem v občini seznanil sekretar komiteja OK ZKS Franc Železnik, ki je v začetku omenil, da pred tako širokim avditorijem organizacija ZK v občini še ni ocenjevala svojega dela. V nadaljevanju je omenil, da so nekatere ocene in ugotovitve o delovanju in uresničevanju nalog komunistov v občini že pokazale, na katerih področjih smo uspeli v prizadevanjih, da postane zveza komunistov učinkovita v svojih aktivnostih, in kje moramo še marsikaj postoriti, da odpravimo slabosti, katere tudi sami poznamo, vendar je dosti lepše, če nekdo drug pokaže nanje.

Sekretar komiteja je pozval navzoče komuniste, naj se samokritično vprašajo, ali so vsak zase toliko naredili, da bi občinska organizacija bila gibalna sila tako ekonomskega kot političnega razvoja v občini. Vsak naj bi sam pri sebi ocenil koliko je prispeval, glede na svoje možnosti in sposobnosti, pa tudi željo, da bi se spoprijel s problemi tako v lastni organizaciji, kot s tistimi, ki so posledica naše slabe organiziranosti, našega jadikovanja nad nečim, kar bi lahko z malo več angažiranosti sami odpravili, ne pa da čakamo na nekoga „od zunaj“.

Dalne ocene in spodbude v vsestranski razpravi

V razpravi so sodelovali generalni direktor Inlesa, ki je opisal svojo organizacijo ter se dotaknil problematike lesne industrije v slovenskem in jugoslovanskem prostoru, njenega koncepta razvoja ter sodelovanja z gozdarji, ki so njihov edini dobavitelj lesne mase. Govoril je tudi o povezovanju lesne industrije, gozdarjev in kmetijstva na območju naše in sosednje kočevske občine.

V razpravi je sodelovala tudi sekretarka OO ZK ITPP Bernarda Pirc, ki je del razprave namenila težavam z dobavitelji repromateriala, ki ne spoštujejo sklenjenih sporazumov o dohodkovnem povezovanju, pa

čepprav jim ITPP odstopa del svojih deviznih sredstev. Omenila je potrebo po uresničitvi dolgotrajnih razgovorov o povezovanju kovinsko-predelovalne industrije v občini.

Veko Zavolovšek se je med drugim v zpravi dotaknil trenutno najbolj perečega vprašanja na področju integracijskih procesov v občini, to je povezovanja gozdarstva in lesne industrije, v katero se kot enakopravni partner vključuje tudi kmetijstvo. Opisal je proces povezovanja ter povedal kako so priprave bile že sila daleč, zaradi določenih akcij pa se je celotna stvar zavlekla v letošnje leto. Meni, da sta ribniška gozdarska TOZD res bila proti povezovanju s kmetijstvom, ker so gozdarji menili in še menijo, da je osnovno povezovanje med gozdarji in lesno industrijo, da pa pri tem te integracije nikakor ne moti kmetijstvo, ki bi sodelovalo kot enakopraven partner.

Mirko Pirc se je dotaknil problemov kmetijstva na področju občine, razdrobljenosti parcel, malih površin kakovostne

zemlje v družbenem sektorju ter odnosa zadruge do 900 kooperantov, s katerimi zadruga sodeluje. Opisal je težave s preskrbo gnojil, dobre odnose s skupnostjo za preskrbo mesta Ljubljana, dotaknil pa se je tudi dejavnosti KZ v SOZD KIT, katerega član so ter predvidene povezave z gozdarji in lesno industrijo.

Več skrbi šoli in mladini!

Jože Starc je največji del svoje razprave posvetil uvajanju celodnevne osnovne šole v Ribnici, problematiki, ki iz tega izhaja, problemom nagrajevanja

vilnosti, katere so mladi zasledili pri njihovem delu in za katere mladinska organizacija meni, da ne ustrezajo. V svojem izvajanju je Miran Erič seznanil navzoče komuniste z vrsto problemov ter pri vsem tem dodal, da ob tej priložnosti ne bo navajal krajev in imen, kje je do teh nepravilnosti prišlo, da pa je vsa problematika pripravljena za problemsko konferenco mladih o tej temi. Pripomnil je še, da angažirani mladinci nimajo možnosti, da se vključijo v družbenopolitično delo.

Razpravljalec Danilo Mohar je v svojem kratkem prispevku dejal, da so člani zveze komuni-

V sredo, 11. marca, so zborovali komunisti občinske organizacije ZK ter ob navzočnosti predsednika CK ZKS Franca Popita, izvršnih sekretarjev pri predsedstvu CK Bojana Klemenčiča in Emila Šterna, kot novega medobčinskega sekretarja ZK Ludvika Zajca, poskušali oceniti svoje delovanje, slabosti in težave pri vsakodnevnem delu.

predavateljskega kadra, ki je eno izmed najslabših v občini, kot tudi vse premajhni pripravljenosti združenega dela, da bi v prostovoljnih interesnih dejavnostih celodnevne osnovne šole vključilo najširši krog zunanjih sodelavcev in mentorjev.

Sekretar OK ZSMS je spregovoril o družbenoekonomskem položaju mladih v občini ter pri tem pokazal na določene nepra-

stov pripravljeni delovati na najrazličnejših področjih, samo pozvati jih je treba, hkrati pa tudi seznaniti s problematiko, ker starejši komunisti, pa čepprav so bili udeleženci NOB, zaradi najrazličnejših vzrokov posameznih problemov le ne poznajo v zadostni meri. Dotaknil se je tudi problematike delovanja organizacije ZK v ribniški krajevni skupnosti, ki kljub velikosti temu primerno ne deluje ter na sejah obravnava problematiko, ki je vse prej kot aktualna.

Med razpravljavce se je vključil tudi izvršni sekretar pri predsedstvu CK ZKS Bojan Klemenčič, ki je kot vodja skupine, ki je obiskala šest OO ZK ter pri tem ugotovila vrsto z animivih podatkov glede metod in oblik delovanja v OO ZK, te metode delovanja ocenil in pokazal ustrezne rešitve.

Vse naloge moramo reševati celovito

Ob zaključku razprave se je prijavil k besedi tudi predsednik CK ZKS Franc Popit, ki je dejal, da je očitno, kako med komunisti in ostalimi ljudmi v občini obstaja želja po boljšem gospodarjenju. Vsekakor bi tudi nagrajevanje pri delu moralo biti tisti stimulans, ki bi prispeval k povečanju dohodka. Ko se je dotaknil problematike nagrajevanja delavcev je dejal, da

(Nadaljevanje na 4. str.)

Pogled na delovno predsedstvo zbora komunistov, v katerem so bili sekretar komiteja OK ZKS Franc Železnik, predsednik CK ZKS France Popit, predsednik OK ZKS France Grivec in izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Bojan Klemenčič

Polna dvorana v domu JLA je sprejela več kot 300 komunistov, ki so poročali o svojem delu ter se pogovorili o novih nalogah, ki so zdaj pred celotno družbo.

(Nadaljevanje s 3. str.)

moramo med elemente za nagrajevanje šteti zaslužek delavca za izvršeno delo, rezultate gospodarjenja delovne organizacije je tudi minulo delo.

V občinskem merilu bi se morali lotiti analiziranja vzrokov, čemu na področju dohodkovnega povezovanja na delo-čenih področjih ne uspevamo, čeprav za to obstajajo pogoji. Menil je, da povezovanje zaradi tega, da nekdo pridobi v tej verigi monopolni interes, ni primerno. Ko se je dotaknil dohodkovnega povezovanja med lesno industrijo in gozdarji je dejal, da mora lesna industrija participirati delež svojega zaslužka tudi gozdarjem, ki je v lesno maso vlagal že pred posekom. V kolikor gre pri povezovanju za dohodkovne interese, bi se vse organizacije, ki sodelujejo v tem procesu, morale še pred pričetkom celotnega procesa dogovoriti o deležu participacije posamezne organizacije na dohodku.

Ko je predsednik govoril o problematiki celodnevne osnovne šole, je dejal da k temu starše zavezuje zakon in da mora vsak otrok obiskovati to obliko usposabljanja. Menil je, da mora biti komunist informiran o vseh stvareh, ne pa samo seznanjen, kar je dosti premalo za njegovo neposredno angažiranje pri reševanju določenih problemov.

Prav tako je predsednik bil mnenja, da imajo komunisti pred očmi vse premalo dejstvo, da je potrebno stvari reševati celovito, ne pa parcialno, kjer

so tudi uspehi dosti manjši, ni pa celovitega pogleda v problem, katerega bi radi rešili. Danes je že malo problemov, ki bi se dali rešiti ločeno od celovitosti ostalih.

Ob koncu svojega prispevka na zboru komunistov občine Ribnica je predsednik CK ZKS Franc Popit še dejal, da bi v prihodnje morali vsi zaposleni na svojih samoupravnih organih razpravljati in odločati o povečanju cen njihovih proizvodov. Dotaknil se je tudi malomarnega odnosa delavcev do družbene lastnine, kar se kaže v zadnjih požarih in velikih materialnih stroških.

Obdržati sedanjo politično dejavnost skozi vse leto!

Delo skupine CK na področju občine, obiski v določenih OO ZK, naknadno sodelovanje članov te skupine na seji delavskega sveta INLES TOZD Ribnica, na seji aktiva komunistov neposrednih proizvajalcev, kot tudi na skupni seji komiteja in predsedstva OK SZDL ter na seji komiteja in kadrovske komisije pri OK ZKS, vse to postavlja pred občinsko organizacijo ZK velike zadolžitve, ki naj ne bi bile same sebi namenjene, ampak v prvi vrsti članstvu, ki ga je treba pozvati, da sodeluje v akcijah, če že ni samoiniciativnosti.

Sedajno politično aktivnost in dejavnost je treba zadržati skozi vse leto, saj si lahko šele tako ustvarimo tiste pogoje za naše delovanje, ki bodo temu

predkongresnemu letu dale poseben pečat. Nahajamo se v mesecu, ko bomo opravili programsko-volilno konferenco, na kateri bomo ocenili naše delo, čeprav smo ga že na zboru. Tokrat ga bomo pregledali s področja, v kolikor meri smo izvršili lani sprejeto programsko usmeritev, kako smo izvajali resolucijo kongresov, opravljene bodo tudi določene kadrovske spremembe. Razen tega se bomo v letošnjem letu pripravili na volitve v vseh osnovnih organizacijah ZK, ko bomo v decembru volili nove sekretarje in sekretariate.

Razen navedenega se bomo morali v okviru ZK in vseh ostalih družbenopolitičnih dejavnikov pripraviti za nove volitve delegacij in delegatov, da v posameznih sredinah ne bomo imeli toliko problemov, kot smo jih imeli v minulih dveh delegatskih obdobjih. Slehernega delegata in njegovo delo bo potrebno oceniti ter potem v okviru SZDL poiskati takšne rešitve, ki bodo onemogočile kroženje delegatov ne glede na to, kako so delovali v preteklosti.

Veliko časa bomo posvetili metodam dela v ZK, družbenopolitičnemu usposabljanju vseh in vsakogar, ki bo predviden za politično delovanje in to ne samo v zvezi komunistov, ampak tudi v sindikatih, SZDL in mladini. Ne smemo pozabiti, da nas bo vse v največji meri obremenjeval problem novih kadrov, ki jih bomo potrebovali za vodilne politične funkcije v

vodstvih občinskih DPO, občinski skupščini ter posameznih delovnih organizacijah, kjer vrsti individualnim poslovnim organom poteka mandat ter bo potrebno oceniti tudi njihovo delovanje, uspehe.

Vse preveč nalog je pred zvezo komunistov kot organizacijo, pred slehernim komunistom, osnovno organizacijo in pred vsemi nami ne glede na našo pripadnost, da bi lahko v miru čakali na to, da nam poteče mandat, pa da bomo še enkrat imenovani. O tem bo odločalo delo posameznika, katerega bo potrebno oceniti. Komunisti in vsi drugi, ki delujejo na kateremkoli področju ter se čutijo sposobne, da prispevajo svoj delež k reševanju obstoječih problemov ter po svojih močeh pripomorejo k še večjim uspehom naše občinske družbenopolitične skupnosti, s tem pa tudi vseslovenske in jugoslovanske, naj se vključijo v konkretno akcijo. Ni treba čakati, da jih kdo k temu prisili ali naprosi. Dokažimo, da nam ne manjka tudi samoiniciativnosti.

FRANC ŽELEZNIK

Sindikalni dinar iz starega papirja

V jeseniški železarni bodo v vseh poslovnih prostorih nameslili še dodatne koše za smeti z napisom SAMO ZA PAPIR, na dvorišču pa bo Dinos postavil dva kontejnerja, v katera bodo zbirali ta papir. Izkupiček, ki si ga od te akcije obetajo v sindikatu, bodo porabili za druge dejavnosti svoje organizacije. Ugotovili so, da so kljub vsem pozivom k varčevanju doslej zavrgli veliko starega papirja.

Vsekakor je akcija Jeseničanov vredna posnemanja, pa naj bo za sindikalne blagajne donosna ali ne. Dovolj je že to, da je splošno družbeno koristna, če pomislimo, da tudi odpadni papir uvažamo že vrsto let. Hkrati pa slovenske papirnice znova na glas tožijo, kako zelo jim primanjkuje starega papirja. Proizvodnjo kartona že ustavljajo zaradi pomanjkanja starega papirja, papirnica v Krškem pa bi sama lahko uprabila ves v Sloveniji zbran in odkupljen star papir.

Prvi poslovni rezultati gospodarstva v 1980

Gospodarstvo je v ribniški občini v letu 1980 poslovalo pozitivno. Tako kot med letom so tudi ob zaključku poslovne leta zaključile vse temeljne in delovne organizacije svoje delo pozitivno. Ne le to, dosegle so zelo visoke finančne rezultate. Zato pa še ne moremo reči, da je to odraz kvalitetnih dejavnikov kot so večja produktivnost dela, boljše organizacija dela, modernejša tehnologija itd. Vsaka organizacija bi tudi morala analizirati, koliko so nove investicije vplivale na večjo proizvodnjo.

V letu 1980 je inflacija dosegla izredno visoko stopnjo rasti. Naj podamo le nekaj indeksov rasti cen:

uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980. S tem pa seveda ni rečeno, da so se vse delovne organizacije obnašale pri delitvi osebnih dohodkov resolucijsko in v skladu s tem dogovorom. V okviru izvršnega sveta bo narejena še posebna analiza o uresničevanju resolucijskih opredelitev.

Naj podamo še nekaj kazalcev, ki izražajo dosežene poslovne rezultate:

— celotni dohodek v primerjavi z uporabljenimi sredstvi ali takozvana ekonomičnost je padla za 2 %,

— delež akumulacije v dohodku je dosežen v višini

— dohodek na delavca ali nominalna finančna produktivnost je večja v primerjavi z letom 1979 za 39,4 %,

— stopnja akumulativne zmožnosti je porasla za 81,3 %, stopnja reprodukcijske zmožnosti pa za 56,7 %,

— dohodka smo ustvarili toliko kot smo ga načrtovali in

— osebne dohodke smo izplačali za 8 % manj, kot smo jih predvideli v začetku leta.

Izvožno-uvozna dejavnost je bila lani zelo ugodna v ribniški občini. Izvoza je naših sedem delovnih organizacij (Riko, Eurotrans, Inles, Donit TOZD Pletilnica, ITPP, Slovenijales—Žičnica TOZD Ribnica in TOZD TRIM) ustvarilo za 506.212 tisoč din, kar je 143 % več kot v letu 1979. Naša najaktivnejša delovna organiza-

cija RIKO je ustvarila lani že kar 270.391 tisoč din v izvozu, kar predstavlja kar 53,4 % celotnega ribniškega izvoza. Za uvoz pa so delovne in temeljne organizacije porabile 226.218 tisoč din, kar je 41 % več kot v predhodnem letu.

Leto 1980 je bilo po poslovnih rezultatih ugodno tudi v slovenskem merilu. Upoštevati moramo, da se te pozitivne silnice, ki so se nakopičile v letu 1980 in so vplivale na tako visoke nominalne finančne rezultate, verjetno ne bodo nadaljevale v letu 1981 in naslednjih letih srednjeročnega obdobja. Zato mora vsaka sredina oceniti in predvideti možnosti poslovanja na realnih osnovah.

ALOJZIJA ZAKRAJŠEK

	I.-XII. 1979	I.-XII. 1980	Ind.
Celotni prihodek	2.643.469	3.996.747	151,2
Dohodek	697.668	1.012.700	145,2
Amortizacija	41.289	49.947	121,0
Čisti dohodek	479.424	720.118	150,2
Del čistega doh.za oseb.dohodke	330.867	419.131	126,7
Del čistega doh.za skup.por. delavcev TOZD	64.475	83.245	129,1
Sredstva za akumulacijo	104.384	252.757	242,1

Ob tako visokih porastih cen moramo tudi poslovne rezultate gospodarstva gledati kritičneje in ne optimistično, kot nas zgovorno zavajajo naslednji rezultati:

24,8 % in je porasel za 64 % v primerjavi z letom 1979,

— delež akumulacije v čistem dohodku znaša 34,9 % in je porasel v primerjavi z letom 1979 za 60,1 %,

	XII.80 Ø 79	I.-XII.80 I.-XII.79	XII.80 XII.79
Cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih	143,5	123,3	135,5
Cene na debelo	152,3	130,6	-
Cene na drobno	152,4	130,9	139,4
- od tega industr.izdelki	153,9	132,0	140,9
Cene življenjskih potrebščin:			
- hrana	151,9	129,8	140,4
- blago	155,1	130,8	142,9
- storitve	137,4	125,6	128,3

Vse drugačna in realna bi bila slika o poslovanju delovnih organizacij, če bi lahko ugotovili in izločili cene.

Delitev dohodka je bila v preteklem letu ugodna. Ob 45 % porastu dohodka so sredstva za akumulacijo porasla kar za 142 %. Poslovni rezultati so bili doseženi ob 4,7 % večji zaposlenosti na podlagi vkalkuliranih ur in ob 3,1 % večji zaposlitvi po stanju na koncu meseca.

Poprečni osebni dohodki so rasti ob velikem porastu življenjskih stroškov zelo zmerno, saj so v poprečju porasli le za 20,1 %. Tako je masa osebnih dohodkov porasla tudi v skladu z dogovorom o

TRST NI VEČ PRIVLAČEN

Za jugoslovanske turiste, ki so se v Trst vozili predvsem zaradi priložnostnih nakupov, to mesto ni več zanimivo, saj niso zaradi devalvacije, rasti cen in nevljudnih trgovcev tržaške prodajalne več konkurenčne. Leta 1970, ko je bilo število največje, je na Tržaškem prestopilo mejo skoraj deset milijonov jugoslovanov, leta 1980 pa jih je bilo več kot polovica manj. Toda še ti se niso toliko ustavljali v Trstu, ampak so se podajali globlje v Italijo, kjer je ponudba boljša in cene zmernejše.

Pionirji — prometniki ribniške osnovne šole „Dr. France Prešeren“ na eni izmed voženj in preizkušenj za varnost v prometu.

Kako po novem v cestnem prometu?

Svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu pri Skupščini občine Ribnica in AMD Ribnica organizirata predavanje o novem zakonu o varnosti cestnega prometa.

Zakon o varnosti cestnega prometa stopi v veljavo s 1. majem 1981 in prinaša veliko sprememb, tako o cestno-prometnih predpisih, kakor tudi o kazenskih sankcijah, ki bodo občutno večje. Pozivamo vse voznike motornih vozil, kakor tudi ostale občane, da se predavanj udeležijo in se tako v svojem interesu in v interesu čim večje varnosti na cesti seznanijo s spremembami, ki jih prinaša novi zakon.

Predaval bo prometni strokovnjak iz Ljubljane tov. Marjan Metak, ki bo tudi

odgovarjal na postavljena vprašanja.

Med predavanji bomo vrteli filme o nesrečah na cesti ter o razmerah na cesti in v prometu.

Predavanja bodo po naslednjem razporedu:

RIBNICA:

3. 4. 1981 ob 19. uri v konodvorani doma JLA Ribnica,

SODRAŽICA:

9. 4. 1981 ob 19. uri v dvorani TVD Partizan Sodražica,

LOŠKI POTOK:

16. 4. 1981 ob 19. uri v kinodvorani v Loškem potoku.

Občani bodo obveščeni tudi s plakati nekaj dni pred predavanjem.

Vabljeni!

SPV in AMD Ribnica

Marec 1941 – prvi Hitlerjev poraz v Evropi

Že v prejšnji številki smo obljubili, da vas bomo v prihodnje informirali o pomembnih datumih iz naše kulturne, znanstvene ali politične zgodovine. Prejšnji pot smo vas spomnili na rojstvo Antona Aškerc, danes pa na enega najbolj pomembnih dogodkov v jugoslovanski zgodovini nasploh, to je na 27. marec 1941, ko so v Jugoslaviji bile organizirane demonstracije zaradi pristopa k trojnemu paktu.

Še pred podpisom akta o pristopu k trojnemu paktu je večina jugoslovanskih narodov uvidela, da vlada Cvetković-Maček vodi izdajalsko politiko, s katero želi Jugoslavijo predati v roke Nemčiji. Partijski tisk in vsestranska aktivnost komunistov so razkrinkali namene politike te vlade, ki je pričela prodajati neodvisnost Jugoslavije.

27. marca so bile po vsej državi organizirane velike demonstracije, katerih moč je bila še večja kot tistih pred nekaj dnevi. V Beogradu je že v zgodnjih urah bila opazna neka vznemirjenost, ko se je veliko prebivalcev že po 6. uri pojavilo na cestah ter pri tem spontano sestavljalo manjše skupine.

Pred partijo se je postavljalo vprašanje prevzemanja pobude in organiziranja demonstracij, pisanja letakov, parol, določanje govornikov. Kljub akcijam policije, ki je v odprtih avtomobilih preko zvočnikov pozivala demonstrante naj se razidejo, je množica ostala mirna. Stališče partije je bilo že od vsega začetka, da se obdrži red in disciplina demonstrantov, da se ne dovolijo posamezni izpadi ali kaj temu podobnega.

KPJ je v tem dnevu demonstracij izdala dva progla-

sa, v katerih je v drugem nakazovala rešitve, s katerimi bi se morala spoprijeti nova vlada s tem, da je zadržano takšno rezervirano stališče vse tako dolgo, dokler se ne bi v praksi videlo, kako bo vlada ukrepala. Tega dne ob 18. uri se je v neposredni bližini Vukovega spomenika pričel zbor, kateremu je prisostvovalo preko 30.000 Beograđčanov. Na tem zboru so govorili Veljko Mićunović, Spasenija Babović-Cana in še neki delavec. Na tem zborovanju je nastala tudi parola „Bolje rat nego pakt“, pa tudi „Bolje grob nego rob“.

Ti dve paroli so tega večera začeli demonstranti nenehno skandirati, prvotno število udeležencev pa se je s časom povečalo na okoli 70.000 demonstrantov. Po zaključnem zboru so demonstranti nadaljevali pot k Slaviji, kjer se jih je zbralo okrog 100.000, govornik Rade KONČAR pa je med drugim vzkliknil: „Živela komunistična partija Jugoslavije“, kar so vsi prisotni pozdravili z velikim odobravanjem in skandiranjem. O teh dogodkih so v teh dneh pisali vsi svetovni časopisi, ki so svojim bralcem sporočili, da Jugoslavlani ne bodo Hitlerju dovolili, da bi Jugoslavijo uporabil kot vojaški koridor.

Čeprav dogodki v marcu tega leta niso bistveno spremenili politične in družbene odnose ter na oblast niso pripeljali resnične demokratične sile, pa je 27. marec predstavljal v podjarmljeni Evropi prvi politični poraz Hitlerja, poraz, katerega so mu zadale množice male dežele. Ti marčevski dogodki niso predstavljali le političnega gibanja, ampak so Hitlerju spremenili njegove na-

črte v zvezi z napadom na Sovjetsko zvezo. Začetek izvajanja napada na SZ, znan pod imenom „Barbarosa“, je bil preložen od 15. maja na 22. maj leta 1941.

Edvard Kardelj je rekel: „Mi, jugoslovanski komunisti smo takrat menili, da je borba na življenje in smrt zoper fašistična bloka zgodovinska nuja. Zato smo branili svoje stališče, da je potrebno fašizmu nuditi največji odpor na vsaki točki njegovega pritiska. Vsaka kapitulacija je jačala Hitlerja, vsak odpor ga je slabil. Hitlerjeva zmaga v Evropi bi pomenila dolgo obdobje teroristične hegemonije nemškega imperializma nad celotnim svetom ter krvav fašistični obračun z delavskim gibanjem nasploh, a za Jugoslavijo, še posebno za Slovence, tudi konec nacionalne neodvisnosti ter teritorialno razparceliranje. Edini izhod iz tega je bil oboroženi odpor, čeprav je bilo jasno, da buržuazna jugoslovanska vojska ne bo sposobna daljši čas zadržati pritisk Hitlerjevih divizij. Začasen poraz jugoslovanske vojske ne bi obenem tudi pomenil konca odpora narodov Jugoslavije. Nasprotno, on bi moral nujno postati samo njegov začetek...“

Tako je vojaški puč na Balkanu spremenil politično situacijo na Balkanu. Jugoslavijo je bilo treba smatrati kot sovražnika neglede na to, če bi v kratkem izjavila lojalnost, zaradi česar jo je bilo treba razbiti kar se da prej.

Do tega razbijanja je tudi prišlo 6. aprila 1941, ko so fašistične države napadle Jugoslavijo, s čimer je Hitler pričel izvajati svoj maščevalni plan.

FRANC ŽELEZNIK

„Bolje rat nego pakt! – Bolje grob nego rob!“ – taki klici so odmevali v svobodoljubnem Beogradu 27. marca 1941, ko so množice ljudstva pod vodstvom KPJ demonstrirale proti klečeplazni in izdajalski politiki vladajočih protiljudskih oblastnikov trhle kraljevine.

Na dan podpisa trojnega pakta, 25. marca 1941 na Dunaju, odločitev jugoslovanske vlade ni presenetila narodov Jugoslavije. Že naslednji dan so se pričele demonstracije tudi v Ljubljani, kjer so demonstranti peli borbene pesmi ter vzklikali gesla: „Dol s kapitulanti“, „živela obramba domovine“, „živela pakt s Sovjetsko zvezo“, „živela komunistična partija“. Kljub nastopu policije, ki je uporabila gumijevke, je demonstrantov bilo vse več. Taka slika je bila tudi naslednji dan, ko je rektor univerze to moral tudi zapreti. Demonstracije so nadaljevane z željo, da se z njimi tako dolgo ne preneha, dokler pakt ne bo preklican.

25. marca 1941 so na Dunaju predstavniki kraljevine Jugoslavije dali svoj podpis na protokol, s katerim je Jugoslavija pristopila k trojnemu paktu med Nemčijo, Italijo in Japonsko, ki so ga sprejeli 27. 9. 1940 v Berlinu. – Za Jugoslavijo je protokol podpisal razen ministra za zunanje zadeve tudi vladni predsednik Cvetković, ki ga na sliki vidimo, kako se rokuje z nemškim zunanjim ministrom Ribentropom.

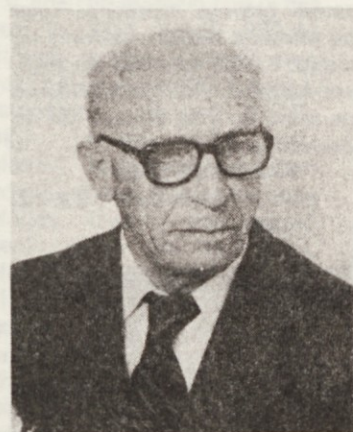
Naši častni občani

Ivan Fajdiga

Filip Tekavec-Gašper

Drago Košmrlj

Matija Maležič

V uredništvu Rešeta smo menili, da bi kazalo letos, ob 40-letnici vstaje jugoslovanskih narodov in ob letošnjem prazniku občine, skupaj predstaviti vse naše častne občane, ne sicer s podrobnejšimi življenjepisi, pač pa le v nekaj besedah in s fotografijami.

Že pred več kot petnajstimi leti je občina Ribnica uvedla naziv „častni občan“, katerega je podeljevala posameznikom za izjemne zasluge v razvoju naše družbenopolitične skupnosti. Častni občan je lahko vsakdo, ki v svojem življenju prispeva veliko za razvoj občine ali pa ime Ribnice posebej uveljavlja v širšem slovenskem ali jugoslovanskem prostoru. Podeljevanje nazivov častni občan je bilo podrobno opredeljeno s statutom občine v letu 1973-74.

Doslej je občina Ribnica podelila naziv „častni občan“ osmim ljudem, od katerih dva najpomembnejša častna občana, na katera smo bili vsi ponosni in nanju intimno navezani, žal ne živita več. To sta tovariša **Edvard Kardež** in **Josip Broz-Tito**.

Kakor lahko ugotovimo, je po „stažu“ najstarejši častni občan ribniške občine pevec **TONE KOZLEVČAR**, dolgoletni član Slovenskega okteta, danes član Ribniškega okteta. Za častnega občana občine Ribnica je bil proglašen v letu 1965 v okviru letnih kulturnih prireditev ob tisoči izvedbi pesmi o Ribničanu Urbanu. Tedaj je v letnem gledališču v gradu nastopil skupaj s Slovenskim oktetom, ki smo ga Ribničani vzeli kar za svojega. Tone Kozlevčar je z oktetom ponesel ribniško pesem in našega Urbana v dolgih letih na vse kontinente in v skoro vse dežele sveta.

Približno toliko časa je častni občan Ribnice tudi naš rojak iz Ljubljane, sicer doma iz Gorenje vasi, **MATIJA MALEŽIČ-CIRIL**, rojen leta 1916, eden izmed organizatorjev vstaje v Ribniški dolini, revolucionar in borec, ki je vsa vojna leta in ves čas do upokojitve opravljal vrsto odgovornih političnih in upravnih dolžnosti. Dolgo let je bil tudi poslanec naše občine, vedno pa se je ne le zanimal za razvoj občine, pač pa tudi konkretno svetoval in pomagal pri mnogih odločitvah. Tako dela tudi še danes.

Ob občinskem prazniku leta 1975 sta bila proglašena za

Jože Ožbolt

Alojz Andoljšek

Tone Kozlevčar

častna občana ribniške občine dva zaslužna moža: **ALOJZ ANDOLJŠEK** z Bleda, sicer rojak iz naših krajev, dolgoletni direktor delovne organizacije Sukno Zapuže. Nedvomno je njegova osnovna zasluga odprtje in kasnejši razvoj obrata Sukna v Jurjevici in njegovo preoblikovanje v temeljno organizacijo združenega dela. Z njegovim prizadevanjem se je v naših krajih pričela uveljavljati tekstilna industrija, zaposlitev je dobilo okrog sto delavk. Tov. Andoljšek je vedno tudi druga-

če pomagal z nasveti in s konkretnimi prispevki, da se je lahko naša družbeno politična skupnost razvijala kar najhitreje.

FILIP TEKAVEC-GAŠPER, prvoborec, eden prvih komunistov v Ribnici, je bil prvi komandir 1. ribniške čete, ustanovljene v začetku julija 1941 na Travi gori. Ustanovitev 1. ribniške čete in njene začetne akcije so bile izredno pomembne za nadaljnji razvoj oboroženega odpora v naših krajih in prav zaradi tega je skupščina občine tovariša Gašperja ob 30-letnici osvoboditve proglašila za častnega občana občine Ribnica.

Na slavnostni seji skupščine občine v Sodražici ob občinskem prazniku leta 1976 je naziv častnega občana prejel generalpodpolkovnik **JOŽE OŽBOLT** iz Ljubljane, sicer doma iz Kolpske doline, prvoborec, narodni heroj, tudi član pri nas domicilne Levstikove brigade. Za častnega občana je bil proglašen zaradi zaslug v vojni in v povojnem obdobju, ko je bila ravno z njegovo pomočjo in ob njegovem sodelovanju izpeljana vrsta pomembnih akcij občine in armade.

Na slavnostni seji skupščine ob občinskem prazniku leta 1977 v Dolenji vasi je prejel naziv častnega občana **DRAGO KOŠMRLJ** iz Ljubljane, rojak iz Loškega potoka, sicer pa uveljavljen in priljubljen novinar ter zunanjepolitični komentator in redaktor na radiu in televiziji ter v Delu. Ribniška občina je bila ponosna, da je dala jugoslovanski skupnosti takega človeka, kar je bila osnova utemeljitve ob podelitvi visokega priznanja.

Zadnji je bil za častnega občana proglašen na slavnostni seji občinske skupščine v Sodražici v letu 1980 **IVAN FAJDIGA**, sicer rojak iz Sodražice, prvoborec, eden izmed organizatorjev vstaje v naših krajih, ki je ves čas vojne opravljal pomembne funkcije, prav tako v povojnem obdobju do upokojitve. Vedno se je rad vračal v svoje kraje in je bil nekaj časa tudi sekretar občinskega komiteja zveze komunistov v Ribnici. Sedaj živi v Ljubljani, sicer pa aktivno deluje na mnogih področjih, med drugim tudi v odboru nekdanjih aktivistov Barje - Kolpa.

F. G.

Celodnevna osnovna šola

EVROPSKA KUPČIJA
STOLETJA

Zakon o osnovni šoli, ki je bil sprejet 20. februarja 1980, zahteva, da šola razširja obseg in vsebino dela, da se programsko in organizacijsko tako oblikuje, da prerasča v celodnevno šolo.

Dejavnost šole je posebnega družbenega pomena. Osnovna šola uresničuje zastavljene smotre zlasti s tem, da:

—opravlja vzgojno—izobraževalno delo po programu in zakonu;

—spodbuja in organizira interesno in družbeno aktivnost učencev ter se v ta namen povezuje s starši, z delavci v organizacijah združenega dela ter občani, organiziranimi v družbenih organizacijah in društvih;

—skupaj s starši in z drugimi uporabniki v krajevni skupnosti in občini razvija širše možnosti za aktivnost učencev na področju kulture, telesne in tehnične kulture.

Poldnevna šola, ki ob pouku razvija še razširjeno dejavnost, kot je podaljšano bivanje (le za nekatere učence), delo v interesnih krožkih in šolskih organizacijah prispeva bdi k doseganju učnega uspeha, manj pa ima možnosti za vzgojo vseh mladih oziroma za vsestranski in celostni razvoj osebnosti mladih.

Znano je, da nudi najboljše pogoje za razvoj osebnosti kolektiv, v katerem se uveljavljajo odnosi na socialističnih načelih. V celodnevni šoli, ki ne pomeni samo sprememb metod pouka, ampak tudi spremembo celotne organizacije življenja in dela šole, se poleg pouka organizira za vse učence dopol-

nilni in dodatni pouk, interesni krožki, pojavlja se samostojno učenje in preživljanje prostega časa. Pojavijo se torej nove kategorije, ki vse prispevajo k vzgoji in oblikovanju mlade osebnosti. V celodnevni šoli je za kolektivno delo, igro in razvedrilo več možnosti, zato se pri mladih hitreje in uspešneje uveljavljajo tako osebne kot tudi družbene vrednote: pravičnost, iskrenost, odgovornost, delovna učinkovitost, racionalna in koristna izraba časa, poštenost, tovarištvo, medsebojna pomoč, sodelovanje in samoupravno urejanje skupnih zadev — to vse prispeva k človekovemu bogatejšemu in vrednejšemu življenju.

Mnogim otrokom nudi bolj urejeno in boljšo prehrano (vsi imajo kosilo in dvakrat malico), kar je pogoj ne le za njihov uspešen fiziološki, ampak tudi duševni razvoj.

Celodnevna šola zahteva sodelovanje celotnega okolja, v katerem šola živi. Postati mora enakopravna sestavina združenega dela. Za njen nastanek, razvoj in delo morajo prispevati vse družbenopolitične organizacije in društva v krajevni skupnosti. Med šolo in okoljem mora na podlagi programov rasti ustvarjalno sodelovanje v korist mladine. Gre za prepletanje vzgojno—izobraževalnega dela v šoli s konkretnim sodelovanjem občanov, staršev, strokovnjakov, glede na strokovno in ljubiteljsko izkustvo (zunanji vodje v interesnih krožkih so iz združenega dela, iz družbenopolitičnih organizacij in društev).

Mnogokrat se o celodnevni šoli širijo zaradi nepoučenosti najrazličnejša mnenja, predvsem tudi glede na čas delovanja.

—Učenci 1. in 2. razreda delajo v COŠ 6 1/2 ure, od 8.00 do 14.30,

—učenci 3. in 4. razreda 7 ur, od 8.00 do 15.00,

—učenci 5. do 8. razreda 8 ur, od 8.00 do 16.00.

Delovni ritem je veliko boljši in za otroka ugodnejši, saj ima dnevno najprej 2 — 3 ure pouka, nato rekreacijo, samostojno učenje pod vodstvom učitelja, znova ure pouka, učenje in razvedrilo. Vse tisto učenje, ki ga je doslej moral učenec opraviti po dopoldanskem pouku doma, opravlja v šoli. V šoli preživlja tudi organizirani prosti čas, se vključuje v delo raznih krožkov in organizacij ter ima ustrezno prehrano. Čas trajanja vseh elementov celodnevne šole je načrtovan na starostno stopnjo otroka. Učenci ne nosijo torbic domov med tednom, temveč jih puščajo v šoli. Starši razumljivo nimajo več skrbi, ali je učenec opravil domačo nalogo in se naučil, ker je to naredil že v šoli. Tako se s tem ustvarjajo v družini možnosti za sproščeno vzdušje in prijetnejše družinsko življenje.

Šola s tako bogato vsebino dela zahteva veliko naporov, zagnanosti in pripravljenosti, ustrezna materialna sredstva, kadre in mentorje.

MILENA BOROVC

Zahodno—nem ki, francoski, nizozemski in belgijski finančni ter industrijski krogi se tačas dogovarjajo s Sovjetsko zvezo o takoimenovani „energetski kupčiji stoletja“. Kupčijo predstavlja 5500 km dolg plinovod, ki bo v zahodno Evropo pripeljal od 40 do 65 milijard kubičnih metrov plina iz sibirskega polotoka Jamal.

Iz Italije pa poročajo, da se tudi Jugoslavija živo zanima za priključitev na načrtovani plinovod Alžirija—Italija, ki bo z enim krakom segal do Bologne.

V PRIPRAVI: ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE

S podpisom družbenega dogovora o financiranju Enciklopedije Slovenije je stara zamisel o slovenski enciklopediji le dobila določene oblike. Strokovnjaki so že zbrali 10.000 stvarnih gesel in biografski geslovnik. Vseh tekstov bo za sedem knjig. Glavni urednik Enciklopedije Slovenije je Franček Bohanec.

PROTI LOKALIZMU, NAVIDEZNEMU NAPREDKU

„Mislim, da je v mladih še dovolj neizkoriščenih moči v bitki za stabilizacijo. V občinah se še vedno pojavljajo nezdravi lokalizmi, podpirajo podjetniške interese. Navideznemu napredku se morate odreči ravno zaradi pravega napredka. Tega pa marsikje nočejo, oziroma ne vidijo. Ko pa seštejejo vse želje, vse naložbe, vidijo, da pridemo ne samo do ene, temveč kar do dveh inflacij.“

FRANC ŠETINC
(v „Mladem valu“, 22. 12. 1980)

Zmagovalna ekipa v akciji „Nič nas ne sme presenetiti“ osnovne šole „Dr. France Prešeren“.

Za začetek: v Dolenji vasi

Komunisti občine Ribnica so na redni konferenci ZK obravnavali problematiko uvajanja celodnevne osnovne šole v Ribnici, ki je ena izmed desetih občin v Sloveniji, kjer te šole še nimamo uvedene. Po celoviti obravnavi te problematike ter ugotavljanju vzrokov, ki so privedli do sedanje situacije, so komunisti soglasno sprejeli sklep, da nenaklonjenosti ljudi do celodnevne osnovne šole ne bi bilo, če bi ti poznali bistvo in vsebino tega usposabljanja.

Komunisti so po daljši razpravi sprejeli sklep, da morajo v skupščini občinske izobraževalne skupnosti pripraviti vse potrebno, da se v naslednjem šolskem letu, to je 1981/82, začne z organiziranjem celodnevne šole na podružnični šoli v Dolenji vasi.

Razen tega je potrebno v okviru družbenopolitične skupnosti pripraviti vse potrebno, da se lahko v šolskem letu 1982/83 uvede celodnevna osnovna šola v Loškem potoku na stopnji od 1. do 4. razreda.

Za lažje delo delegacij in za boljšo udeležbo v zborih ter na skupščinah

VODJE DELEGACIJ SIS SO ZBOROVALI

V februarju letos je občinska konferenca SZDL Ribnica sklicala posvet vseh vodij delegacij za zbor in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti z območja občine Ribnica. Udeležba sicer ni bila stoodstotna, pa vendar ni nič kazalo na kakšno nediscipliniranost in da je posvet sklican celo zaradi večkratnega strahu, da ta ali ona seja skupščine SIS ne bo sklepčna oz., da je celo 9. seja občinske skupnosti socialnega skrbstva zaradi premajhne udeležbe delegatov morala odpasti.

Ustavno opredeljena funkcija neposrednega sodelovanja delovnih ljudi in občanov pri odločanju o vseh njihovih interesih ter družbena praksa delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih ter skupnostih združenega dela, prek njih pa v temeljnih delegacijah in organih samoupravljanja celotne delegatske sfere, ki so

močan temelj naših delegatskih odnosov, pa nam narekujejo postopati drugače. Teh samoupravnih pravic in hkrati dolžnosti nikakor ne smemo zanemarjati, so ugotavljali navzoči na posvetu.

Razprava je nadalje ugotovila, da neodtujljive pravice delovnih ljudi in občanov ne združujejo samo hotenja v krajevnih skupnostih, temveč si krajani s svojim delovanjem kot delegati v temeljnih delegacijah za zbere in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, na skupščinah in zborih SIS zagotavljajo vse tisto, kar jim dajeta ustava in zakon o združenem delu. Nenehna rast samoupravnih družbenih odnosov in nenehna rast proizvodnih sredstev ob sočasnem dotoku novih strokovnih kadrov so nedvomno eden izmed močnih pogojev, da se tudi v krajevnih skupnostih spreminjajo samoupravne oblike vodenja in odločanja, katerim pa je treba slediti na vseh toriščih naše samoupravne ustvarjalnosti, zlasti pa v temeljnih delegacijah SIS.

Spodbudne besede v tej smeri je povedal tudi sekretar komiteja občinske konference ZK Ribnica France Železnik, ki je pojasnil, da se problem nesklepčnosti ne pojavlja samo

pri skupščinah SIS, temveč zadnje čase opažamo vse manj obiska delegatov na zborih in skupščinah naše družbenopolitične skupnosti. Nujno je potrebno, da tudi tu poiščemo vzroke za takšen položaj. Poudaril je tudi, da so zveza komunistov, socialistična zveza in sindikati, skratka vse subjektivne sile zadolžene za pravilno in uspešno delovanje delegatskega sistema.

Ob koncu so na posvetu ugotovili vzroke za slabo delovanje temeljnih delegacij SIS ter sprejeli napotke za delo delegacij kakor tudi strokovnih služb SIS v naslednjih točkah:

1. gradiva, ki jih pripravljajo strokovne službe SIS, naj bodo razumljiva in kratka;

2. vodje delegacij naj se takoj povežejo s predsedniki krajevnih konferenc SZDL, predsedniki sindikalnih organizacij in sekretarji osnovnih organizacij ZK ter naj z njimi uskladi politično akcijo frontnega delovanja vseh subjektivnih družbenopolitičnih sil v KS.

3. Skupne službe SIS bodo v bodoče bolj skrbale za uskladitev sklica posameznih skupščin SIS, da ne bodo delegacije prisiljene zasedati prepogosto.

4. Strokovne službe SIS morajo takoj po končanih sejah dostavljati zapisnike vsem delegacijam, izvlečki zapisnikov pa se objavijo v „Rešetu“.

V ZDA ŠE VEDNO PREMALO IZVAŽAMO

V enajstih mesecih lani je naš uvoz iz ZDA znašal 933,43 milijona dolarjev. Največ smo uvozili žitaric (za 129,7 milij.), premoga za koksiranje (47,8 milij.) in soje (40,2 milij. dolarjev). Naš izvoz je v istem obdobju znesel 359,34 milijona dolarjev. Izvozili smo največ lesenih stolov (za 39,3 milij. dolarjev) in obutve (za 31,5 milij. dolarjev). Jugoslovanski trgovinski primanjkljaj je torej znašal 574,09 milijona dolarjev. Kritje je bilo torej le 38,5 odstotno. Nekoliko boljše bilanco je imel slovenski delež trgovinske izmenjave z ZDA, ki je znašal pri izvozu 88,59 milijona dolarjev in pri uvozu 144,86 milijona dolarjev, se pravi, da je uvoz pokrit 61-odstotno.

Jugoslavija pri trgovinski izmenjavi z ZDA še vedno uživa status države z največjimi ugodnostmi, vendar je, kot pravijo Američani, jugoslovanska ponudba preozka. Samo dvanajst proizvodov pokriva kar 90 odstotkov vsega izvoza. Razširitev bi bila po ameriških predvidevanjih možna še z vinom, s siri, z mineralnimi olji, zlatim nakitom, izdelki iz kristalnega stekla in izdelki usnjarsko predelovalne industrije.

Ena izmed nešteti delovnih akcij naše mladine: vsaka med njimi je bila in bo nova potrditev naše poti v socializem.

5. Pomembnejše predloge in mnenja, če delegati tako žele, lahko posredujejo skupščinam v pisni obliki. Prav tako bo odgovor moral biti pismen.

6. Ponovno je treba preučiti najprimernejši čas v dnevu za sklic sej zborov in skupščin SIS. Predlog je, da seje sklicujemo v dela prostem času.

7. Občinski svet zveze sindikatov bo ob pomoči OK SZDL sklical posvet vseh vodij delegacij, ki kakorkoli s kom sestavljajo in se združujejo v konferenco delegacij. Ob tej priložnosti je treba obnoviti sporazume o formiranju konference delegacij ter ponovno določiti nosilca konference delegacij oz. njenega sklicatelja.

8. Od vseh odborovnih poročevalcev na zborih in skupščinah bomo zahtevali strpnost do posameznih razpravljalcev in primerne odgovore.

S takimi dogovori so se vodje delegacij razšli trdno prepričani, da se bo dosedanja slaba praksa spremenila na boljše, kar bo pomenilo lažje delo v temeljnih delegacijah, v zborih in skupščinah SIS pa boljšo udeležbo.

IVAN PETRIČ

Bogastvo organizacijskih oblik in vsestranskih sposobnosti

„... Teritorialno obrambo kot najmnogičnejši del oboroženih sil odlikujeta veliko bogastvo organizacijskih oblik in sposobnost za hitro, učinkovito, prožno in raznovrstno bojno delovanje ter uporabo vseh drugih oblik boja in odpora. Še posebej želim poudariti, da mora teritorialna obramba ohraniti in gojiti specifičnosti svoje notranje organizacije in načine najustrežnejše uporabe. V skladu s tem moramo neizogibno tudi v prihodnje razširjati možnosti za razmah samoupravljalvske pobude in odgovornosti delovnih ljudi in občanov, mladine in žensk, organizacij združenega dela, krajevnih, samoupravnih in družbenopolitičnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij v razmerju do teritorialne obrambe...“

Predsednik TITO — 21.
12. 1976 v Beogradu

Kako bomo sodelovali ob popisu

Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 1981 je velika, pa tudi odgovorna naloga in politična akcija. V tej akciji smo dolžni vsi sodelovati, s podatki pomagati popisovalcem, da bodo nalogo pravočasno in kvalitetno opravili.

Tajnost vseh podatkov, zbranih ob popisu, je z zakonom zagotovljena. Popisovalci, inštruktorji in člani popisnih komisij imajo pismena pooblastila za vstop v stanovanje občanov. Od občanov bodo zahtevali veliko podatkov, osebnih in drugih, vsi pa smo jim dolžni te podatke posredovati.

Za člane gospodinjstevskih skupnosti bodo potrebni naslednji podatki: priimek in ime, kraj (naselje) in občina, v kateri stanujejo, začasno prebivališče, kjer posamezni člani gospodinjstevskih skupnosti delajo oziroma obiskujejo šolo; razlog za

odsotnost iz kraja stalnega prebivališča; spol, datum in kraj rojstva in občina, zakonski stan, pripadnost narodu in narodnosti, materin jezik, šolska izobrazba ali šola, ki jo obiskuje; število živorojenih otrok, kraj in občina, iz katere se je občan doselil, leto doselitve, poklic, dejavnost in viri sredstev za preživljanje.

Za osebe v delovnem razmerju bodo zbrani tudi podatki strokovne usposobljenosti, pogostnost vračanja iz kraja dela v kraj stanovanja, za tiste, ki se vozijo na delo v drug kraj – trajanje dela izven kraja stanovanja.

Za učence in študente, ki obiskujejo šolo izven kraja, v katerem stanujejo – tudi podatki o pogostnosti vračanja v ta kraj.

Za začasno zaposlene v tujini bodo zahtevali podatke o imenu države, v kateri občani prebivajo in o času, ki so ga prebili na tem delu. Za občane, ki so se vrnili z dela v tujini pred popisom, bodo zahtevali podatke o času, ki so ga prebili na delu v tujini od leta 1965 do popisa.

Za gospodinjstva bodo zbrali podatke o starešini gospodinjstva, za druge člane pa v kakšnem razmerju oziroma odnosu so do osebe, ki vodi gospodinjstvo. Pravna podlaga za uporabo stanovanja; posest hiše ali stanovanja za počitek in

rekreacijo; drugi podatki o poslovnem sodelovanju članov gospodinjstva s kmetijsko zadruzo ali OZD; površina lastnega obdelovalnega zemljišča, neobdelana kmetijska površina – opuščena in če ima kmetija predvidenega prevzemnika; kot tudi glavni podatki o živinskem staležu, perutnini, čebelnjih panjih in traktorjih.

S popisom stanovanj bodo zahtevali podatke: kraj, ulica in hišna številka; površina stanovanja v m² in število sob, kuhinja, napeljava – vodovodne, toplovodne, električne; sanitarni prostori, nadstropje, v katerem je stanovanje; leto graditve, vrsta hiše in material zunanjih sten hiše, uporaba stanovanja (za počitek, rekreacijo, opravljanje poslovne dejavnosti) in lastništvo.

Zaposleni občani naj shranijo obrazec P-1/B, ki ga bodo prejeli od svoje delovne organizacije, oziroma skupnosti do prihoda popisovalca; obrazec bo potrebno vročiti popisovalcu. Hraniti moramo tudi **kartončke o enotni matični številki občana (EMŠO),** ki smo jih prejeli pred popisom.

Občanom svetujemo, da že v naprej pripravijo navedene podatke. S tem bomo prispevali, da bo akcija popisa hitro in natančno potekala. Zakon o popisu prebivalstva, gospo-

dinjstev in stanovanj v letu 1981 predvideva kazeno od 500 do 5.000 dinarjev za prekršek oseb, ki bi ovirale popis, ki nočejo dati podatkov, ki se zahtevajo s popisom ali dajo neresničen podatke.

Predsednik občinske popisne komisije:
STANKO RUS

ŠE VEDNO SPORNO: VPRAŠANJE št. 99

Vprašanje št. 9 v obrazcu P-1 za popis prebivalstva se glasi: pripadnost narodu, narodnosti ali etnični skupini. Pod vprašanjem pa je obrazložitev: v skladu s 170. členom ustave SFRJ občanu ni treba odgovoriti na to vprašanje. Besedilo ustave namreč pravi: „Občan se ni dolžan izjavljati, kateremu narodu oziroma narodnosti pripada, in se tudi ne opredeliti za pripadnost h kakemu narodu oz. narodnosti.“

Besedila tega vprašanja so se od prvega popisa v povojni Jugoslaviji, ki je bil leta 1948, večkrat spremenila. Sedaj imajo državljani SFRJ možnosti opredeljevati se za vse narodne, narodnostne in etnične skupine, v katere so všteti tudi Muslimani, ali pa se vpisati pod posebno rubriko pod „Jugoslavana“. Opredelitev za „Jugoslavana“ ne more biti tudi opredelitev za narodnost.

„OGNJENI KRST“ ZA EMŠO

Vsi občani v Sloveniji bomo do dneva popisa dobili svojo „EMŠO“ (enotno matično številko), ki nas bo poslej spremljala vse življenje in skozi vse urade. V statističnem pregledu popisa bo EMŠO prvič igrala povezovalno vlogo znotraj statističnega sistema, na popisnih pa bo omogočala tudi kontrolo popisa.

Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj – 1981

Od 1. do 10. aprila 1981 bodo pooblaščenim popisovalcem obiskali vsa naseljena stanovanja in vsa gospodinjstva v občini z nalogo, da popišejo prebivalce, gospodinjstva, stanovanja, stanovanjske objekte, kmetijska gospodarstva, živino, stroje, naprave in urede še vrsto drugih vprašanj, ki so potrebna za ugotavljanje trenutnega stanja, za primerjanje podatkov o razvoju in gibanjih iz prejšnjih popisov in za planiranje družbenoekonomskega razvoja v SFRJ.

Občani po zakonu morajo dati popisovalcem zahtevane podatke. Tajnost vseh podatkov, zbranih ob popisu, je zagotovljena z zakonom.

Popisi v svetu

Večina držav v svetu izvaja redne popise. Po priporočilu Organizacije združenih narodov so popisi prebivalstva vsakih 10

let in to v letih, ki se končujejo z 0 in 1. Popis je najboljši način za ugotavljanje stanja. S primerjanjem podatkov iz prejšnjih popisov ugotavljamo tudi spremembe v strukturah prebivalstva in gospodinjstev.

Popisi prebivalstva na Slovenskem

Prvo štetje prebivalstva na slovenskem ozemlju je izvedla Avstro-Ogrska leta 1754 ob uvedbi davčne reforme in Terezijskega katastra. Hotela je ugotoviti število hiš in število prebivalstva. Popis je potekal več mesecev. Kasneje, leta 1770, je bilo štetje ponovljeno, to pa predvsem v zvezi z reformo armade; podatki so služili kot nekak nabor. Ta štetja so sledila vsake tri leta do 1850. Z letom 1857 so se pričeli na našem ozemlju prvi popisi prebivalstva, kakršne poznamo še danes. Prvič je bil

določen tudi kritični trenutek 31. oktober, to je stanje, ki se nanaša na določen dan. Zbrani podatki so bili tudi prvič objavljeni.

Popisi v Jugoslaviji

Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj, ki bo v Jugoslaviji izveden od 1. do 10. aprila letos (po stanju 13. marca ob polnoči), bo sedmi jugoslovanski in peti povojni popis prebivalstva (dosedanji popisi so bili leta: 1921, 1931, 1948, 1953, 1961 in 1971) in drugi popoln popis stanovanj (prvi je bil leta 1971).

Kaj je popis prebivalstva?

Popis je tudi akcija OZN in zaradi primerljivosti temelji na načelih:

– popis mora zadovoljiti predvsem družbene potrebe dežele, ki izvaja popis;

– zagotovljena mora biti mednarodna primerljivost zbranih podatkov;

– vprašanja morajo biti taka, da prebivalstvo lahko in hoče posredovati pravilne informacije.

Popis kot najpomembnejše raziskovanje in najbogatejši vir raznovrstnih informacij za državo, temelji na enotni raziskavi, družbeno opredeljeni vsebini podatkov, usklajenih metodah in tehnologiji zbiranja, obdelave in prikazovanja podatkov. Vrednost in prednost popisa je v tem, da zajema hkrati vse prebivalstvo, gospodinjstva in stanovanja ter ugotavlja, da se podatki obdelajo po vseh teritorialnih (prostorskih) enotah, naseljenih krajevnih skupnostih, občinah in republikah. Osnovna teritorialna (prostorska) enota je statistični okoliš, ki praviloma zajema celo ali del naselja ali več manjših

Prizorček s proslave ribniških osnovnošolcev.

POPIS 1971: SESTAVA PREBIVALSTVA SLOVENIJE

31. marca 1971 je imelo prebivalstvo SR Slovenije naslednjo narodnostno sestavo: Slovencev 94,0 %, Hrvatov 2,2 %, Srbov 1,2 %, Muslimanov 0,2 %, Albancev 0,1 %, Črnogorcev 0,1 % in Makedoncev 0,1 %. Vseh prebivalcev so našteali 1.727.137. Z več kot devetdesetimi odstotki Sloven-

cev je Slovenija narodnostno najbolj homogena republika v Jugoslaviji, čeprav smo tudi v Sloveniji lahko zabeležili vse predstavnike ostalih narodnosti, razen Romunov. Največ je bilo Madžarov (9.785).

Tako je bilo stanje ob zadnjem popisu prebivalstva v Sloveniji. Sedanji popis bo tudi glede narodnostnega sestava prinesel verjetno zanimive spremembe.

KAJ PRIČAKUJEMO OD POPISA?

Od popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v letu 1971 so nastale v našem političnem in družbenoekonomskem razvoju velike spremembe, zato pričakujemo, da se bodo te spremembe v letošnjem popisu tudi številčno izkazale. Močno so se razvile turistične dejavnosti in privatna obrt, nadaljevalo se je odselje-

vanje s kmetijskih področij, povečalo se je število mestnega prebivalstva, večje pa je bilo tudi preseljevanje iz republike v republiko in vračanje delavcev, ki so bili na začasnem delu v tujini.

MUSLIMANI – TRETJA NARODNOSTNA SKUPINA V SFRJ

Medtem ko v prvih popisih še ni bilo možnosti za opredeljevanje muslimanstva za narodnost, ampak le kot versko pripadnost, pa je bil leta 1961 prvič uporabljen pojem Musliman kot etnična pripadnost. S tem se je močno zmanjšala skupina neopredeljenih Jugoslovanov. Leta 1968 so bili v Bosni in Hercegovini Muslimani proglašeni kot narod, to pa je bilo potem vnešeno tudi v politični sistem SFRJ. Leta 1971 so našteali v SFRJ 1.729.932 Muslimanov. Največ jih je v Bosni in Hercegovini, kjer so druga narodnostna skupina, takoj za Srbi.

SODELUJTE

v REŠETU s prispevki iz življenja in dela vašega okolja, TOZD, krajevne skupnosti, društev in organizacij! Tudi drobne zanimivosti o tem, kako napredujejo vaši načrti in kako uresničujete vaše želje po napredku, naj dobijo ustrezen prostor v našem skupnem glasilu!

naselij v KS. Celotno teritorialno območje Jugoslavije je razdeljeno na popisne okoliše.

Območje naše občine je razdeljeno na 111 popisnih okolišev, na popisu bo v naši občini sodelovalo 47 popisovalcev, 6 inštruktorjev in 7 članov popisne občinske komisije.

Popis prebivalstva 1981 bo vseboval vrsto vprašanj, ki bodo osvetlila obseg in značilnosti selitvenih gibanj (spremembe stalnega prebivališča, dnevna potovanja zaradi dela in šolanja). Ugotovili bomo, koliko zdomceev se je vrnilo, ki so po letu 1965 odšli na sezonsko delo v tujino in koliko jih je še ostalo na delu v tujini.

V popisu bodo opredeljeni v vprašanjih za gospodinjstva podatki, da bo pri obdelavi možno ugotoviti tudi pripadnost gospodinjstva kmetijskim gospodarstvom.

Prvi popis kmetijstva po vojni je bil izveden leta 1960,

kar pomeni vključitev Jugoslavije v drugi svetovni popis kmetijstva. Drugi popis kmetijstva je bil leta 1969 in sicer po metodi vzorca (rezultati so bili primerljivi samo v republici oziroma zvezi). Zato so bili ob popisu leta 1971 zbrani tudi podatki o zemljiščih, ki so last gospodinjstva in podatki o številu in vrsti živine (konji, govedo, ovce, svinje). Ti podatki so bili osnova za anketo o številu živine v SR Sloveniji, ki se izvaja vsako leto 15. januarja.

Podatki so reprezentančni.

Popis gospodinjstev bo vseboval tudi vprašanja o zasebnih kmečkih gospodarstvih (velikost, številu živine, perutnine, čebeljih panjev). Podatke je potrebno zbrati tudi za manjše prostorske enote; potrebno je zbrati novejšje podatke z realnejšo osnovo, kot tudi podatke o poslovnem sodelovanju s kmetijsko zadrugo; o površinah lastnih in obdelovalnih zemljišč ter zemljišč, ki jih gospo-

dinjstvo uživa ne glede na lastništvo.

Omenjeni podatki bodo zbrani za vso državo; v SRS bodo zbrani še podatki o predvidenem prevzemniku kmetije in o površinah opuščениh kmetijskih zemljišč.

Prvi povojni popis stanovanj je bil izveden 1949 in 1950 z namenom, ugotoviti velikost in kvaliteto stanovanjskega fonda, ki je bil zmanjšan zaradi posledice vojne ter da se ugotovi stanovanjski standard prebivalstva. Intenzivna stanovanjska graditev je znatno spremenila velikost in kakovost stanovanjskega fonda. Ker je reševanje stanovanjske problematike aktualno in za uspešno načrtovanje rešitev potrebna zanesljiva informacija o obsegu, sestavi in izkoriščanju, bo ob popisu prebivalstva izvršen tudi popis stanovanj.

Podatki o stavbi, kot o osnovnem elementu prostorov,

so pomembni tako z vidika prostorskega planiranja, kot tudi z vidika komunalno-stanovanjskega gospodarstva. O stavbah bodo zbrani podatki o namembnosti, lastništvu in opremljenosti. V popis bodo zajeta tudi stanovanja in stavbe, ki jih občani uporabljajo samo občasno (za počitek in rekreacijo) ali za druge namene.

S popisom prebivalstva bo ugotovljeno število prebivalcev in opredeljeno v spolni, starostni, šolski, kvalifikacijski, poklicni in socialno-ekonomski strukturi.

Novost pri popisu 1981 je enotna matična številka občanov (EMŠO). Večini prebivalcev je bila ta številka že dostavljena. To številko morajo občani hraniti in jo ob popisu posredovati popisovalcu.

STANKO RUS

(po strokovno-metodološkem navodilu za organiziranje in izvajanje popisa v letu 1981)

Spremni za najveće napore

Početak marta učionice, kabineti i teoretska nastava su zamenjeni šatorima i prakti-

čnom proverom teorijom stečenog znanja. Uprkos dubokom snegu i mrazu svi zadaci su izvršeni besprekorno.

Pokazan je visok stepen obučenosti tako da je praktičan rad tekao bez ikakvog zastoja. Naravno, uspehu vežbe i vrlo dobrim rezultatima je visok

moral i jedinstvo akcije davalo poseban pečat. Na svakom koraku se osećala snaga svesne mladosti i odanosti domovini. Napori su prevazilaženi sa pesmom, sa osmehom. Kao i nebrojeno puta ranije čula se gromoglasna pesma „Druže Tito mi ti se kunemo...“, pesma od srca, pesma koja

znači sve. I u trenutcima zamora, hladnoće, našlo se vremena za drugarski razgovor, za šalu i igru...

Opšti utisak je impresivan. Zajedničkim naporima svi pripadnici jedinice su dokazali da su u potpunosti spremni za izvršavanje i najslabijih borbenih zadataka.

„Oh, ti moj Titov vojak...“

Razgovor z gojencem 1. letnika vojaške akademije kopenske vojske Darkom Zajcem – Veselje do vojaškoga poklica od malih nog – Pogoji za učenje in delo so odlični – Izredno tovarišstvo, načrtnost, red in disciplina

Lepovče. Darko Zajec, gojenec 1. letnika vojaške akademije kopenske vojske v Beogradu. Tisti Darko, ki je bil pred štirimi leti komaj sprejet v vojaško gimnazijo Franc Rozman Stane v Ljubljani, ker je bil – nekaj kilogramov prelahak. Ko ga je letos med zimskimi počitnicami videla njegova 80-letna stara mama Jožefa Vesel iz Kočevja, sicer Klukeščeva Pepa iz Črnega potoka pri Čabru, opravljenega v lepo skrojeno uniformo gojenca vojaške akademije, je planila v starčevski jok, ga stisnila k sebi, mu s solzami ljubezni pomočila obraz in uniformo ter hlipnila:

„Oh, ti moj ljubi sine, ti moj Titov vojak!“

Ko sva le letos januarja, med zimskimi šolskimi počitnicami, pogovarjala, sva besedovala kot mož z možem. Najprej sva se nasmejala tistemu času, ko sem mu, petletnemu po sporu s starši, dober teden očetoval, potem pa sva zasakala pogovor na njegovo šolanje, na poklic, ki si ga je ob koncu osemletke in že davno prej izbral, poklic vojaka – oficirja.

Še otroka ga je zanimalo orožje, je pripovedoval. Sam ga je poskušal izdelovati, seveda lesenega, z drugimi fanti se je najraje igral vojno in vojake. Nikdar v teh igrah ni nastopal v

vlogi oficirjev, ker si tega ni znal zamišljati, tako visoko ni poskušal segati. Zanimali so ga vojni filmi, filmi akcije, akcije sploh, vse nenavadno in nevarno, nevsakdanje. (Spomnil sem se ga v teh njegovih otroških vlogah in igrah in spoznaval nekatere elemente njegovega kasnejšega značaja, spoznaval njegov resnični razvoj.)

Po osnovni šoli je njegovo poprejšnje opredeljevanje za bodoči poklic še bolj prišlo do izraza in odločitev niti ni bila težka. Vpis v vojaško gimnazijo Franc Rozman Stane v Ljubljani, začetne težave, morda kanček domotožja, tudi domotožja po otroški svobodi in številnih aktivnostih, katerim se je v šoli predajal – godba na pihala (še sedaj je njen član), petje, recitiranje, tudi šport. Vendar tudi v novem okolju ni manjkalo možnosti in oblik za uresničevanje teh in takih interesov.

V gimnaziji se je tako srečal s popolnoma novimi razmerami, v katere se moraš vživeti, jih sprejeti. Značilnost – red in disciplina, tudi veliko samodiscipline, delo in življenje sta programirana, vendar ne mehansko. V vsej programiranosti je veliko humanosti, človečnosti in vsaka podrobnost je del celote, del bodočega poklica, vse spodbuja k učenju, zavzetosti, ustvarjalnosti.

Prehod iz gimnazije na akademijo v Beograd seveda ni enostaven. Vendar se je v gimnazijskih letih že navadil odsotnosti od doma in novo okolje niti ni bilo več tako

novi. Način študija je seveda nekaj povsem drugega; je bolj specializiran in v kasnejših letih se bo lahko usposobil za konkreten poklic, katerega bo lahko opravljal tudi v civilu, če bi se sčasoma odločil zapustiti vojsko.

Doslej sta mu na akademiji najbolj všeč red in disciplina. Prepričan sem, je dejal, da mora določen red z ustrežno disciplino in samodisciplino vladati v vsakem okolju. Seveda ne vojaška disciplina, toda osnovne norme samoupravnega reda mora vsakdo spoštovati. Ne more vsakdo početi, govoriti ali delati, kar mu trenutno pride na misel, določen red mora biti tudi v odnosih med ljudmi, med generacijami... Sam pravi, da vsak trenutek ve tudi za naprej, kaj bo delal, kje bo in tudi drugi vedo, kje je in kaj počne. To je prav, se je strinjal.

Drugo, kar mu je v Beogradu všeč, je izredno tovarišstvo, bratstvo, ki je enkratno. Prijatelji so si, resnični prijatelji, ne glede na narodnost. V skupnosti številnih narodnosti šele prav spoznaš, kaj je to bratstvo jugoslovanskih narodov, kako trdno je in kaj pomeni za našo skupnost.

Iz Ribnice sta na akademiji še dva, v 2. letniku Andrej Lovšin in v 1. letniku Jure Starc. Skupaj so bili pozimi na počitnicah, skupaj so obiskovali osnovne šole v občini in se z učenci pogovarjali o poklicu vojaka, o načinih šolanja v vojaških šolah, o prednostih takega šolanja. Prepričan je, da so ti razgovori rodili tudi kak sad in da se bo že v naslednjem šolskem letu namenil kateri izmed fantov, ki letos končujejo osemletko, tudi po njihovih stopinjah.

F. GRIVEC

Pepo Bandić iz Osme ofanzive

Vojnik Željko Burnač je sa velikim uspjehom izvodio monolog Pepe Bandića iz „Osme ofanzive“ — Branka Čopića. Zato objavljujemo dje-love tog zanimljivog monologa.

PEPO BANDIĆ POLAŽE ISPIT IZ SRPSKO-HRVATSKOG JEZIKA

E moj Pepo, moj družo Bandiću, vidim ja da si ti nadrljao kao žuti mrav! Nije tebe shranio ni Švabo ni ustaša, ali vjeruj ga majci i ovoj sijalici što ti gori pred nosom, sahraniće tebe nauka.

Eto ti ubio ga led, zapade mene u večernjoj gimnaziji da za domaći zadatak iz srpsko-hrvatskog napišem referat o prirodnim ljepotama naše zemlje.

Piši, kaže, Pepo, najprije o prirodnim ljepotama svoga zavičaja pa on d kreni dalje. Ovo o zavičaju nek ti budi uvod.

Eh, uvod! To ti je ono najteže. Ispucaj pet metaka, aktiviraj bombu pa naprijed, forsiraj Sutjesku.

A otkuda opet nama, pod Grmečom, prirodne ljepote? Digla se ona pusta planinčina pod nebesa, ima u njoj i međeđa, vuku se po njoj oblachine, a doblje prema Sani, il vjetar gudi il vodurina riče. Živ te strah izjeda od te međeđe ljepote, načisto se isprepada čovjek.

Mislim se ja, okreni—obrni, hoću li nešto slagati i napisati kako sam zaista kod nas vidio nekakvu ljepotu. Lažu ljudi i pokrupnije stvari pa ostanu živi. Šta bi me koštalo da lijepo sjednem i ovako napišem:

„Kod nas, pod Grmečom, u velikom broju razmnožene su razne prirodne ljepote koje narod posmatra iz svojih kuća. U staroj Jugoslaviji nije ništa preduzimana za njihovo racionalno uzgajanje od strane nenarodnih režima i zato su one bile izložene propadanju...“

Hm, ovo mu i nije loše onako za početak, ali šta će biti ako mi nastavnica traži da ja te ljepote i konkretno nabrojim, e? Kako bi bilo da se ja nekako izvučem? Vidiš, možda bi se moglo i ovako početi:

„Pošto je naš kraj siromašen i ekonomski zaostao, on nikako nije bio pogodan za razvijanje prirodnih ljepota. One su u većini zakržljale usljed, usljed...“

Vraga, kako bi sad dalje? Da mi je nekako da za ovo svu krivicu svalim na buržoaziju, a? Neznam kazať zbog čega, ali ako ni zbog

čega drugog, a ono zato što je, evo, kod svojih zdravih očiju dosad i ne čuh i ne vidjeh ništa od tih prirodnih ljepota o kojima se po knjigama toliko priča i piše. Ta ko je mene nekad išta i pitao o tome, a? ...

... Šta ćeš sad, kukavni Pepo! — mislim se ja. — Da prepíšeš nešto iz kakve botanike, il će još bolje biti iz nekog zemljopisa, a? Imaju ti baš tamo naslikane razne te ljepote, neka jezera, vulkani i drugi objekti. Eto, na priliku, da se napiše nešto o vulkanu: kako se dimi, pa riče, grmi, a?

Uzmem ti ja knjigu — hoću li, neću li! — daj da slažem kako u Grmeču ima jedan vulkan, pa kad zatutnji i zagudi, a? Hoće li mi povjerovati nastavnica, bog ti je vidio? Prosto ću da napišem: zato se i zove Grmeč što u njemu grmi vulkan.

Mislim se tako, mislim, pa mi istom pade na um: a šta će biti ako se formira neka komisija pa mene braća ukebađu da sam izmislio vulkan? Bruke moje doboga! Ne ide, Pepo, ne ide, mora se drukčije okretati.

U zlo doba sjetim ti se druga Selima. On ti je varošanin, komšija naš i ratni drug, daj da njega upitam, a? Okrenem ja lijepo telefon:

— Družo Selime, ovdje Pepo Bandić, takva i takva nevolja, spasavaj ako si drug.

— O, pa to je bar lako hrabri me on. — Počni odmah od one šumice iza tvoje kuće.

— Kakve šumice, rugaš li se ti, družo Selime? — graknem ja.

— Kakva mi je to prirodna ljepota, kad na priliku... ma to je mene sadnata i da kažem... Nije kod nas uz kuću bilo nužnika, pa smo se posluživali onom šumicom.

— Ma dobro, de — opet će on — a ti opiši kakav drugi gaj, ima toga pod Grmečom, pa stavi kako ujutru tičica pjeva — opet i on s ticom! — Ta čuo si, valjda, slavuja, pa...

— Bogami, nijesam, družo Selime, nikad, zanikad.

— Slavuja nisi čuo? — čudi se on. — Pa sjećaš li se i ujutru, i uveče, ovako s proljeća, kad on razveze da pjeva, a?

— Pa... čuo sam, čini mi se, da nešto cvrči, ali baš nijesam najsigurniji. Za vranu znam, čuo sam je kako gače. I vrapca sam čuo. Sve su to tice štetočine, ubio ih bog, kakva je u njima ljepota!

— O, Pepo, Pepo, pa bar tebi nije problem da opišeš prirodne lepote našeg zavičaja — čudi se Selim. — Ta sjećaš li se kad stigneš na onaj brijeg iznad varoši pa baciš pogled na dolinu rijeke?

— Heh, bacim pogled! A ko će meni, družo Selime pridržavati kola kad okrenem niz onu strminu prema varoši? Put izlokao, ispod mene provalija, budem li zijevao u tu tvoju prirodnu ljepotu, vrat ću slomiti. Nije to, bogme, nikakva

ljepota, nego jedna propast za čovjeka seljaka. Uzimala stara Jugoslavija porez, uzimala, a da načini put nije joj ni na um padalo.

— Pa dobro, Pepo rode, — veli Selim — ima ljepota i po drugim krajevima. Ti si brigadom pregazio pola Jugoslavije, ako i više nisi. Sjećaš li se kanjona Neretve, pa Maglića, Prenja, pa brze Drine. Srce da ti zaigra kad bi počeo to da opisuješ.

— Kakvo srce, družo Selime, tabani meni zabride, kad se sjetim onoliko kilometraže — othuknem ja. — Koliko sam se samo puta srndačio niz te naše prirodne ljepote, na turu se spuzao niz strminu, gaće na Drini pokvasio. Ne spominji mi, brate, te ljepote. Najveća je prirodna ljepota rodjeni krevet sa koga je lako i sići i popeti se. Jel tako?

— Bogami, Pepo i ti donekle imaš pravo.

Mili moj brate, sjednem ja onda uveče da radim zadatak. Mislim se, mislim, i onda ovako napišem iskreno i od srca:

„I ovom prilikom izjavljujem da volim i poštujem naše prirodne ljepote, kako one moje zavičajne, pod Grmečom, tako i one druge, saveznog značaja, širom naše zemlje. Molim za izvinjenje što nisam u stanju da opišem sve te ljepote, jer za vrijeme stare Jugoslavije usljed svog siromaštva i tehnoga života, nisam imao kada da ih gledam. Za vreme rata, pak, prolazeći naše najljepše krajeve, nisam takodjer imao priliku da ih bolje razgledam i analiziram, jer smo se dan i noć tukli sa okupatorom i domaćom bandom, pa smo najviše gledali kroz puščane cevi. Tom prilikom naše prirodne ljepote samo su nam smetale i mnogo smo se napatili dok smo ih prelazili, forsirali i na juriš zauzimali, a uz to smo još bili gladni i sa slabom obućom, što nas je takodjer odvrćalo od ljepote.“

Obećavam da ću svoju djecu uputiti i direktivu im dati za posmatranje prirodnih ljepota naše zemlje, a ja sam kao što vidite, zakasnio za taj posao.

Molim da mi se ovi opravdani razlozi uzme u obzir i da mi se dodeli prolazna ocjena.

PEPO BANDIĆ
dijak večerne gimnazije

Pjesma mladosti

Nasmiješi se mladosti, nasmiješi vedrom plavetnilu neba i bijelim oblacima,
nasmiješi se crvenim zastavama i okiti se vijencem poljskog cvijeća,
upleti u žubor svojih kosa cvrkut ptica, miris trave i žutih oranica,
osmijeh mog djetinjstva...
Neka se u pogledu tvome utope sve mržnje...
blagim povjetarcem svoga srca osuši suze gladnih i ranjenih,
okruni svoju ljubav mirom, a rat, taj kobni pjev tanadi, ušutkaj himnom slobode.

Mladosti budi hrabra, dođi na obalu života
i pusti stručak crvenih karanfila
neka ga nose struje života...
Izbriši, mladosti, patnje zauvijek!

Hoću da pjevam mladosti i da budem pjesma života.
Hoću da talasima svojim ponsem rascvjetane poljane osmjeha
na beskrajnim prostranstvima budućnosti.
Hoću da sve trenutke radosti zagrlim svojim rukama
i usadim ih u zemlju najljepših ostvarenja čovjekove duše...

Vojnik
RELOTA MLADEN

Relota Mladen

Akcija zbiranja torbic za pionirje v Vietnamu.

Slovo od naše tovarišice Cirile

V torek, 17. februarja, smo se na metliškem pokopališču poslovili od tovarišice Jelnicarjeve. V imenu pionirjev je

spregovorila Simona Škrabec, namestnica predsednika PO ANTON MAJNIK.

S srečanja samoupravljalcev v Kragujevcu

Na 13. srečanju samoupravljalcev „RDEČI PRAPOR“, ki je bilo februarja v Kragujevcu, je bila med delegati iz Slovenije tudi tov. Nevenka Lesar, zaposlena v INLES Ribnica, ki je tudi predsednica sveta za družbenoekonomске odnose pri občinskem svetu Zveze sindikatov Ribnica. Ker spada srečanje samoupravljalcev v Kragujevcu v sklop priprav na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, nam bo prispevek tov. Lesarjeve in njene ugotovitve s srečanja služile kot napotilo za razprave pred 3. kongresom samoupravljalcev Jugoslavije.

Velja podčrtati, da vrsta ugotovitev o samoupravljanju, samoupravnem sporazumevanju v združenem delu ter planiranju velja tudi za naše organizacije združenega dela.

Sredi februarja 1981 je bilo v Kragujevcu 13. srečanje samoupravljalcev iz vse Jugoslavije. To srečanje je bilo letos že trinajsto in je že tradicionalna delovna manifestacija, ki je namenjena predvsem razvijanju samoupravnih odnosov, ki temeljijo na socialističnih načelih.

Letošnje trinajsto srečanje samoupravljalcev je bilo namenjeno predvsem samoupravnemu sporazumu v združenem delu. Bilo je neke vrste preverjanje dosežkov v razvoju socialističnih samoupravnih odnosov in hkrati izmenjava izkušenj iz delovnega i n drugega samoupravnega okolja. Na tem srečanju so

razpravljavci kritično analizirali dosedanje rezultate in strnili spoznanja v posebnem sklepnem dokumentu, ki nam bo pri vsakdanjem delu in življenju precej koristil. Na ta način bomo z novimi spoznanji dosegali večji dohodek, racionalnejše izkoriščali družbena sredstva, spodbudneje nagrajevali in dosledneje uresničevali samoupravne sporazume in družbene dogovore. To bo tudi veliko pripomoglo k doslednejšemu ureničenju ustave, zakona o združenem delu, sistema družbenega planiranja in drugih sistemskih zakonov.

Osnovna tematika 13. srečanja je zajela zahtevno področje, to je samoupravno sporazumevanje v

združenem delu, ki predstavlja temelj celotnega sistema svobodno združenega dela, katerega imamo v Jugoslaviji. Delo delegatov na tem srečanju je potekalo v treh komisijah. Posamezne komisije so obravnavale naslednja področja:

prva komisija: samoupravno sporazumevanje na področju samoupravnega organiziranja združenega dela.

Druga komisija: samoupravno sporazumevanje v procesu oblikovanja in razvijanja družbenoekonomskih in dohodkovnih odnosov v združenem delu.

Tretja komisija: samoupravno sporazumevanje na področju planiranja družbenoekonomskega razvoja. Prvo komisijo je vodil slovenski delegat Ivan Gobec, sekretar sekretariata predsedstva RS ZSS. V tej komisiji so v glavnem ugotovili, da je uspešnost samoupravne organiziranosti združenega dela največkrat odvisna prav od vsebine in kakovosti samoupravnega sporazumevanja. Pri samoupravnem sporazumevanju pogosto opažamo, da samoupravni sporazumi in družbeni dogovori povsod še ne pomenijo doslednega usklajevanja posameznih in skupnih interesov in pogosto le formalno urejajo odnose med temeljnimi organizacijami v neki delovni organizaciji. Pri združevanju temeljnih organizacij v delovno organizacijo namesto resničnega združevanja dela in sredstev prihaja do pojavov

DRAGA TOVARIŠICA JEVNICARJEVA!

Onemeli smo. Tihe solze bolečine so sprejele žalostno novico, da ste se za vedno poslovili od nas.

Pogrešali vas bomo. Kako zelo vas bomo pogrešali! Vsak dan smo živeli z vami in vsak dan ste tudi vi živeli z nami.

Darovali ste nam del svojega življenja, znanja in ljubezni, ki ne more in ne bo nikoli usahnila. Pod vašim skrbnim vodstvom smo prejeli številna priznanja, pohvale in nagrade.

Dobili smo tudi najvišje priznanje, „ZLATI ZNAK JPI NARAVA-ZDRAVJE-LEPOTA.“

Žal ste za prijetno novico zvedeli že v bolniški postelji. Čeprav zelo bolni, ste vedno kazali veliko zanimanje za naše uspehe in nas spodbujali k nadaljnjemu delu.

Težko je izbirati besede, s katerimi bi se vam zahvalili. Prav tako je težko povedati, kaj čuti sleherni učenec naše šole. Naša srca so žalostna.

Poslavljam se od vas z globokim spoštovanjem in hvaležnostjo. Seme, ki ste ga sejali, pa bo kalilo in rodilo nove sadove.

Rodna zemlje naj vam bo poslednji tihi dom. Hvala vam!

Pionirji, mladina in mladi člani RK osnovne šole Ribnica

skupinsko—lastniških odnosov. Temeljne organizacije se med seboj največkrat ne povezujejo na dohodkovnih odnosih, temveč na kupoprodajnih in kreditnih odnosih. Iz tega sledi, da je še vedno precej podjetniških teženj, ki pa ne sodijo v svobodno združeno delo. Delegati so ugotovili, da se pri samoupravnem sporazumevanju premalo čuti pomoč družbenopolitičnih organizacij, občinskih skupščin itd. Največkrat pri samoupravnem sporazumevanju vidimo samo svojo pozicijo, kar je družbeno škodljivo. V teh družbenih dokumentih bi bilo potrebno zaostri družbenopolitično, samoupravno in materialno odgovornost glede obveznosti iz družbenih dokumentov oz. treba je vpeljati tudi proces kontrole in določiti sankcije.

Druga komisija je obravnavala družbeno ekonomske in dohodkovne odnose v združenem delu. Ta komisija je ugotovila predvsem prepočasno uveljavljanje dohodkovnih odnosov po načelih udeležbe na skupnem prihodku. Delegati so podali primere ali teze rešitev, ki jih imajo v svojih organizacijah združenega dela (Elektroindustrija Niš, Šipad—Romanija Sokolac, Slovenijales Trgovina Ljubljana...) Podane rešitve temeljijo predvsem na standardih in merilih za skupine proiz odov po dogovorjeni ceni. Dogovorjena cena pa pomeni vrednostni izraz vložene živega in minulega dela, na osnovi česar se na to določa delež vsake temeljne organizacije v skupnem prihodku. Na tem področju pa vidijo delegati

Cirili Jevnikar v nepozabno slovo

Po zahrtni bolezni je v soboto, 14. februarja, umrla naša draga sodelavka, učiteljica Cirila.

Vsaka smrt svojca, prijatelja, sodelavca prinaša svojevrstno bolečino, mnogokrat tudi novo spoznanje o vrednotah človeka, ki nas je zapustil, o nedokončanem dialogu med nami in njim.

Med vrednotami, ki nam jih je tovarišica Cirila pokazala med delom, nam je v bolezni odkrila tudi to,

– kako živeti, ko si zapisan smrti,

– ostati dostojanstven, ko usihajo vse življenjske sile,

– upati in hkrati dočakati konec trpljenja,

– pristajati na kemoterapevtsko zdravljenje, ki poleg smrtonostnih celic uničuje tudi organizem.

Bila je heroj v pravem pomenu. Sprejemala je smrt in se proti njej borila z vsemi sredstvi.

Njen prisrčen smeh, ki ga je delila med nami v zbornici, ko je bila še zdrava, ni zamrl tudi v času najhujšega razmaha bole-

zni in vsi smo upali in verjeli, da bo bolezen premagala. Kako veseli smo bili, ko nas je obiskovala na šoli, se udeležila svečanosti ob sklepu lanskega šolskega leta in tako še naprej spremljala naše delo in delo svojih učencev.

Rojena v Beli krajini v Metliki, v maju 1934, je tamkaj končala osnovno šolo. V domači hiši, ki je bila napredno usmerjena in aktivno udeležena v NOB, je dobila tisto vzgojo, ki je pomembna z delo bodočega vzgojitelja mladine. Učiteljske je končala v Novem mestu in kot mlada učiteljica nastopila prvo službeno mesto na osnovni šoli Grgar pri Solkanu. Za tem je delala na osnovni šoli Bukovica pri Solkanu, v dijaškem domu Nova Gorica, osnovni šoli Sela pri Jugorju in Otočcu ob Krki. Septembra 1963 je prišla na osnovno šolo v Ribnico, da bi skupno z možem delala v istem kraju. Že kot mlada pedagoška delavka je za trud in prizadevno delo v šoli in z mladino izven šole oziroma za splošno kulturno-prosvetno

dejavnost dobila priznanje. Na naši šoli je zaradi pomanjkanja pedagoških delavcev sprva učila na predmetni stopnji fiziko in matematiko, nato pa je na lastno željo prešla na poučevanje v 6. oziroma v 4. razredu. Njeno delo je bilo izjemno kvalitetno, zahtevno do sebe in učencev ter oprto na pedagoško didaktično znanje teorije ter lastna iskanja in izkušnje. Kot mentorica in vodja aktiva je znanje posredovala tudi svojim sodelavcem. Vsakdo je lahko čutil njeno toplino, pravičnost, strogost, pa tudi kritiko kadar je bilo potrebno.

Živela je z učenci in zanje, jim dajala iz svoje zakladnice znanja in srca. Ob rednem vzgojno-izobraževalnem delu je vso svojo aktivnost vložila v delo pionirske organizacije na šoli. Načrtovala in organizirala je vsebine, ki so pionirje usmerjale v delo, v učenje in samoupravno življenje na šoli. Uspehi dela pionirjev so bili tudi njeni uspehi.

Ob vsem tem je razumljivo, da smo jo na šoli pogrešali,

odkar jo je bolezen pred dobrim letom odtegnila od nas in šole. Upali smo, da se vrne, danes pa se srečujemo s kruto resnico. Mnogo, mnogo prezgodaj smo jo izgubili.

Teško je spregovoriti poslednjo besedo slovesa. Naj ostane neizgovorjena za vselej, kakor da je ostala za vselej med nami, tako živa, kakor bo ostala med nami naša draga sodelavka Cirila.

MILENA BOROVIĆ

NUKLEARNE NA KITAJSKEM

Tudi Kitajci imajo probleme s pomanjkanjem električne energije. Industrija komaj še dela normalno ob neprestanih omejitvah, še huje pa je prizadeto vaško prebivalstvo. Rešitev zadreg vidijo Kitajci v gradnji nuklearnih elektrarn. Zdaj se že pogajajo s Francozi o nakupu opreme in o tehnološkem sodelovanju na tem področju. Seveda patudi klasičnim virom – premogu in vodni energiji, posvečajo vso skrb. Po njihovih izračunih so izkoristili šele tri odstotke vseh vodnih zmogljivosti.

predvsem premočno vlogo države pri urejanju in uresničevanju odnosov v celotni družbeni reprodukciji, kar pomeni, da se interesi delavskega razreda nikakor ne morejo uresničiti. Hkrati ugotavljajo tudi, da se pri združevanju dela in sredstev še pojavljajo slabosti zaradi neenakih pogojev gospodarjenja, predvsem pa v neurejenih odnosih politike cen.

Administrativno urejanje cen in neizenačena politika cen povzročata razlike pri rezultatih gospodarjenja. Delegati tudi ugotavljajo, da dohodkovno povezovanje proizvodnih in prodajnih OZD še vedno ni zaživelo v obliki, kot jo predvideva naša zakonodaja. Nujno je, da delavec začne upravljati z dohodkom, da začne razpolagati z rezultati svojega dela. Na ta način bo tudi več pravega samoupravnega sporazumevanja. Večje napore bo potrebno vložiti tudi v samoupravno sporazumevanje med temeljnimi organizacijami v gospodarstvu in družbeno dejavnostjo, ki pridobiva dohodek s svobodno menjavo dela. Nekaj pozitivnih rezultatov je že doseženih na področju izobraževanja, kulture, zdravstva, znanosti in druge. Se pa to področje dohodkovnih odnosov zelo težko uveljavlja. Tako prevladuje še vedno proračunski sistem, ki omogoča, da družbena dejavnost planira in potroši pri svojem delovanju sredstva, katerih obseg narašča hitreje kot dohodek v gospodarski sferi.

Tretja komisija je razpravljala o samoupravnem sporazumevanju na področju planiranja družbeno-

ekonomskega razvoja. Na srečanju je bilo ugotovljeno, da je ravno planiranje družbenoekonomskega razvoja najpomembnejša sestavina samoupravnih odnosov. Pri tem planiranju pa delavci še vedno nastopajo v vlogi nosilcev v nezadostni meri in tudi dohodek še vedno ni osnovna kategorija načrtovanja razvoja. Za vse plane bi morali postati osnova dohodkovni odnosi. Pri planiranju tudi ni čutili kontinuiranosti in sočasnosti planiranja in je tako premalo tekočega usklajevanja v procesu planiranja. Veliko je bilo tudi razprav o poslovnem zapiranju temeljnih organizacij, ki imajo trenutno ugodnejši gospodarsko-ekonomski položaj. Delegati zato poudarjajo pomen planskih skupnosti in skupnosti za poslovno sodelovanje.

Srečanje samoupravljalcev smo sklenili s sprejetjem sklepnega dokumenta o samoupravnem sporazumevanju v združenem delu, v katerem so posebej poudarjene naloge na področju oblikovanja in razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodek na področju skupnega dohodka in skupnega prihodka, na področju samoupravnega sporazumevanja med temeljnimi organizacijami gospodarske in družbene dejavnosti in na področju planiranja. Delegati ugotavljajo, da je samoupravno sporazumevanje temelj celotnega sistema svobodno združenega dela političnega sistema socialistične samoupravne demokracije. S samoupravnim sporazumevanjem delovni ljudje v združenem delu v odnosih

enakopravnosti, medsebojne odvisnosti in odgovornosti izražajo in uresničujejo svoje razredne interese in neodtujljive pravice, da razpolagajo s sredstvi in rezultati svojega dela in jih upravljajo.

Na srečanju je bilo ugotovljeno, da ima samoupravno sporazumevanje kljub številnim težavam, slabostim in odporom že temelj samoupravnega urejanja družbeno ekonomskih odnosov in da je edini način usklajevanja in uresničevanja interesov delovnih ljudi. Zato moramo vsako kritiko samoupravnih odnosov zapreti in nadaljevati zastavljeno pot. Ostra kritika je bila tudi izrečena predvsem dejstvu, da je dohodek temeljnih organizacij čedalje bolj obremenjen s prispevki in davki za SIS, banke, organe občin, republik in federacije. O teh prispevkih in davkih delavci ne odločajo, čeprav govorimo, da delavec razpolaga z dohodkom.

Na srečanju samoupravljalcev je bilo tudi večkrat poudarjeno, da je treba nenehno razvijati in izboljševati delitve po delu in rezultatih dela. Z delitvijo po delu dosežemo dva pomembna cilja: prvič, uresničuje se pravica vsakega delavca oz. kolektiva, da prejema v delitvi družbenega proizvoda toliko, kolikor pripomore k ustvarjanju proizvoda, in drugič: tak način delitve postane gibalna sila nadaljnjega razvoja družbe, ker spodbuja delavca oz. kolektiv k razvoju družbenih proizvodnih sil in k povečanju dohodka. Poudarek je predvsem na boljšem vrednotenju proizvodnega dela in ne sme biti

osnova za vrednotenje izobrazba ali vodstveni položaj.

Zelo pomembno vprašanje samoupravnega sporazumevanja je v tem, da v praksi samoupravnih sporazumov ne spoštujemo, da jih brezbrizno kršimo in razdiramo. Vzrok za taka dejanja je predvsem v tem, da v samoupravnih sporazumih ni jasno določena odgovornost.

Na trinajstem kongresu samoupravljalcev v Kragujevcu so bili podani zelo konkretni problemi in primeri rešitev v praksi s področja samoupravnega sporazumevanja. Za uresničitev nalog, sprejetih na kongresu, bo potrebno določeno časovno obdobje glede na dejstvo, da pri nas še vedno v občutni meri velja administrativno urejanje elementov, ki vplivajo na pogoje gospodarjenja. Hkrati je delovna zavest delavcev v pogojih združenega dela relativno nizka. Na kongresu je bilo čutili majhno prisotnost delavcev; vsebina kongresa je bila na razmeroma visoki – strokovni ravni, katere pa preprosti delavec ne razume.

Sklepi, ki so bili sprejeti so za nadaljnje razvijanje samoupravnih odnosov zelo pomembni. Le-te bodo zato posredovali III. kongresu samoupravljalcev, ki bo v Beogradu letos junija ter XII. kongresu ZK Jugoslavije.

NEVENKA LESAR

KUD Dolenja vas: uspela predstava

Ob letošnjem prazniku žena se je 7. marca predstavilo kulturno umetniško društvo France Zbašnik iz Dolenje vasi z ljudsko igro Frana S. Finžgarja VERIGA. Društvo je poklonilo prvo predstavo na predvečer praznika ženam v zamenjavo za tradicionalno praznično proslavo.

Delo, ki se na koncu sprevrže v pravo tragedijo, govori o nekdanjih časih v slovenski vasi nekje pod gorami in o odnosih med ljudmi. Pripoveduje o dveh vaških družinah – sosedih, o

prijateljstvu in sodelovanju ter o ljubezni dveh mladih, ki naj bi ju pripeljala v zakon in srečo obeh družin še povečala. Zaradi stare verige, ki jo Marko po desetih letih najde pri sosedu Mejaču, se odnosi zaostrijo in sprevržejo v srdit spor, tožnje in nasprotovanje, ki ga vaški bajtar Dmolec še podpihuje. Zaman je rotnje deda Primoža, zaman so poskusi kmeta Tomazina, da bi sprta sosedu spravil. Končno ded Primož želi narediti prepirom konec, pri čemer omahne v smrt in šele ta

pripelje sprta sosedu k spravi, žal prepozno.

Prvo predstavo v „DC 16“ v Dolenji vasi si je ogledalo blizu 800 ljudi, kar je vsekakor svojstven rekord in najboljše potrdilo, da je takih prireditev pri nas vse premalo. Silna množica gledalcev je ves čas tako živo spremljala dogajanje na odru, da iz dvorane ni bilo slišati nobenega glasu. Igralci, od katerih je najmlajši star 10, najstarejši pa 56 let, so v izvedbo vložili vse svoje sile. Vsakdo je zelo dobro podoživel

svojo vlogo in tako izvedbo pomagal postaviti na ustrežno kvaliteto višino. Tudi zasedba vlog je bila ustrezna, kar je še dodatno pogojevalo prepričljivost in s tem uspeh.

Štirinajstčlanski igralski ansambel sta ob sodelovanju vseh nastopajočih vodila Albina in France Grivec.

Igralska skupina iz Dolenje vasi je nastopila ponovno v Dolenji vasi 14., v Sodražici pa 15. marca. V okviru prireditev ob letošnjem občinskem prazniku bodo gostovali še v domu JLA v Ribnici in sicer v petek, 27. marca ob 19. uri.

Priznanja za kulturno delo

Konec februarja je zveza kulturnih organizacij Slovenije na posebni slovesnosti podelila letošnja ODLIČJA SVOBODE. Tokrat so jih podeljevali že sedmič, namenjena pa so posameznikom, skupinam, društvom in organizacijam iz Slovenije in zamejstva za dosežke pri organiziranju, razvijanju in izvajanju ljubiteljske kulturne dejavnosti.

Odbor za priznanja zveze kulturnih organizacij Slovenije je v vseh letih doslej na podlagi javnih razpisov prejel 470 predlogov za Odličja Svobode. Doslej je visoka kulturna priznanja prejelo 257 ljudi, organizacij in društev. Na predlog odbora za podeljevanje priznanj je predsedstvo ZKOS 11. decembra lani sprejelo sklep, da se za leto 1980 podeli 16 odličij Svobode z zlatim listom in 7 odličij Svobode s srebrnim listom, ki jih prejme 20 posameznikov, skupina 4 pedagogov in dvoje društev.

Med letošnjimi dobitniki priznanja za dolgoletno delo na kulturnem področju je tudi France Grivec iz Dolenje vasi, ki že dolgo let dela na kulturnem področju v krajevni skupnosti, v skupščini in izvršnem odboru občinske kulturne skupnosti, v občanski zvezi kulturnih organizacij, v izvršnem odboru kulturne skupnosti Slovenije, v predsedstvu zveze kulturnih organizacij Slovenije in svetu za kulturo pri republiški konferenci SZDL. Prejel je odličje Svobode s srebrnim listom.

Kulturnemu društvu GALLUS na pot

Občinska zveza kulturnih organizacij in kulturna skupnost Ribnica že nekaj let poskušata ponovno ustanoviti kulturno umetniško društvo v krajevni skupnosti oz. mestu Ribnica. Vsaj dva poskusa sklica ustanovnega občnega zbora sta doslej propadla. Zadnji poskus sredi februarja je uspel, čeprav ne v celoti.

Na ustanovnem občnem zboru, ki ga je sklicalo predsedstvo zveze kulturnih organizacij, so bili ob sicer skromni udeležbi sprejeti najpomembnejši ustanovni akti društva ter izvoljeno predsedstvo, ki naj bi čimprej pripravilo dejansko registracijo društva ter izdelalo program dela. Za predsednika društva je bil izvoljen Jože Debelak,

zaposlen na Riku, za podpredsednika in tajnika Stanko Klun, LB Kočevje, in za blagajničarko Viktorija Petrovič. Predsedstvo šteje 11 članov.

Kulturno umetniško društvo, ki naj bi nadaljevalo sicer bogato tradicijo kulturnega amaterizma v Ribnici, se imenuje po enem izmed največjih glasbenikov preteklih stoletij – Gallus. KUD Gallus se je tudi že pojavilo pri izvajanju proslave ob letošnjem dnevu žena v Ribnici.

Prepričani smo, da bo društvu uspelo v sorazmerno kratkem času ne le izdelati načrt dela, pač pa poživiti nekdanje bogato kulturno delo, pritegniti k sodelovanju vrsto vnetih kulturnih delavcev v kraju, starejših in mlajših in tudi sicer vključiti v delovanje društva vse že obstoječe kulturne skupine – godba, nonet, kvartet Vre, ponovno poživiti delo pevskega zbora in organizirati dramsko sekcijo. Možnosti in oblik, kot kaže pa tudi volje, je več kot dovolj, potrebni so le

pravilni organizacijski pristopi. V tem želimo vodstvu društva Gallus vso srečo in kmalu velike uspehe!

F. G.

NI STRAHU ZA BREZPOSELNOŠT

... Če hočemo, da bo pri nas še kdo hotel biti, na primer kovinar, električar, bomo morali te poklice bolj ovrednotiti. Zagotovo imamo za to v času šolske preobrazbe več kot dovolj možnosti. Razvijati moramo visokoproduktivno industrijsko delo, v njem je namreč perspektiva Slovenije, kajti tudi v drugih republikah beležijo lep napredek in imajo več možnosti za zaposlovanje. Sicer pa ni strahu, da bi v Sloveniji prišlo do brezposelnosti. Res pa je, da bo moral marsikdo zapustiti republiško središče in poiskati zaposlitev v drugih mestih."

FRANC ŠETINC
(v novomeškem „MLA-DEM VALU“, 22. 12. 1980)

OD PO REPUBLIKAH ZA LANSKIH 11 MESECEV

Zvezna statistika je pred dnevi objavila enajstmesečne podatke lanskih osebnih dohodkov zaposlenih v družbenem sektorju. V Sloveniji so znašali povprečno 8636 dinarjev, na Hrvaškem 7858 din, v ožji Srbiji 6947 din, v Vojvodini 6925 din, v Bosni in Hercegovini 6574 din, v Črni gori 6531 din, v Makedoniji 5996 din in na Kosovu 5826 din.

Fuad Muharem

Jugoslavijo budi jaka...

Jugoslavijo izgubila si sina
koji te snagom duha iznio iz mraka
do neslučenih sunčanih visina...
— Jugoslavijo budi jaka!

Jugoslavijo izgubila si sina,
vođu radnika i seljaka,
prijatelja, najboljeg druga svima...
— Jugoslavijo budi jaka!

Jugoslavijo zaspao je heroj,
na polju, fabrici, na njivi,
Jugoslavijo zaspao je heroj,
zaspao je da zauvek živi!

Vojnik
FUAD MUHAREM

EUROTRANS in njegova prizadevanja v stabilizaciji

V obdobju zadnjih dveh let se delovna organizacija EUROTRANS intenzivno vključuje v prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva. Z intenzivnim delom smo že v letu 1979 vzpostavili ravnotežje med stroški in celotnim prihodkom, tako da nam letni porast celotnega prihodka raste v sorazmerju s stroški in z dohodkom. Osebnih dohodki pa kljub delitvi po vložnem delu zaostajajo za celotnim prihodkom in dohodkom.

Verjetno smo se z dokazanimi rezultati dela realno vključili v resolucijska prizadevanja. Z boljšim delom in s tekočim spremljanjem opravljenega dela smo dosegli tudi večje zanimanje delavcev do ustvarjenega dela in željo po še kvalitetnejšem delu. Dejstvo je, da so rezultati dela v naši delovni organizaciji verjetno bolj marljivi in vidni pri vsakem delavcu. Prav tako je možna realna primerjava med posameznimi delavci v okviru delovne organizacije in s tem v zvezi tudi možna nagraditev za tiste delavce, ki so ustvarili nekaj več oz. več in najboljše.

Navedena intenzivnost dela nam je tako omogočila tudi dobre komercialne rezultate, ki se odražajo na podpisanih sporazumih za srednjeročno obdobje 1981–1985. Lahko smo namreč zadovoljni, da so med podpisniki naših sporazumov organizacije združenega dela kot ŠIPAD Sarajevo, UNIS Sarajevo, GORENJE Velenje, RUDNIK Mežica, STEKLARNE Hrastnik, Rogaška Slatina itd.

Takšno poslovanje oz. sodelovanje, ki sloni na stalnih poslih, nam zagotavlja, da se bomo tudi v bodoče na področju mednarodnih prevozov blaga in špedicije lahko bolj posvečali organizaciji in kvaliteti dela, kar je pogoj za uspešno poslovanje.

V našem razvojnem programu, ki je sestavljen po načelu: „Iz majhnega raste veliko“, smo predvideli in že delno uresničujemo realno sodelovanje z JŽ tako na področju delitve dela in uvajanja nove tehnologije. Do sedaj smo že uresničili sodelovanje pri prevozu blaga v mednarodnem transportu tako, da na redne specializirane vlakovne kompozicije, ki obratujejo trikrat na teden na relaciji Ljubljana–München in obratno, vozijo naša vozila. S tem sodelovanjem prihranimo na eni vožnji na vozilo pribl. 300 l goriva, na mesec pa 12–14.000 l goriva. Sodelovanje se bo nadaljevalo še v prevozu

kontejnerjev, ko bo dograjen Terminal v Grosupljem.

Letos se bomo posvetili predvsem boljšemu izkoriščanju voznega parka, predvsem k obračanju vozil v domačem transportu, ker še vedno ugotavljamo, da zaradi neresnosti do panoge cestnega prometa prepuščamo volji posameznikov čas nakladanja in razkladanja, predolgo čakamo z vozilom na nakladanje in razkladanje. Preko 80 % delovnih organizacij dela preko skladišč samo v eni izmeni, tako da kot po pravilu izgubljam avtodneve, ki pa predstavljajo danes za našo delovno organizacijo že 10.000 dnm izpada celotnega prihodka.

V okviru delovne organizacije bo potrebno nadaljevati iskanje notranjih rezerv pri boljši organizaciji dela pri porabi rezervnih delov, pnevmatik in goriva. Še vedno smo

preveč radodarni, kadar je potrebno vgraditi celoten sklop v vozilo, ali pa smo brezbržni do prevelike porabe goriva.

Seveda pa mora za doseglo navedenih ciljev v okviru delovne organizacije delovati informativna in analitična služba, ki bosta zagotavljali, da bo preko samoupravnih organov in strokovnih služb obveščenost takšna, da bo dajala možnost za pogovore o izboljšanju doseženih rezultatov.

Za obdobje januar–februar letošnjega leta lahko ugotovimo, da so premiki pozitivni, saj smo povečali obseg celotnega prihodka glede na obdobje januar–februar 1980 za 45 oz. 50 % v korist izvoza storitev kljub izrednim težavam pri reševanju deviznega problema. Zakon o deviznem poslovanju za našo panogo še ni zaživel in smo še vedno na

razpotju. Ko bo to vprašanje rešeno, se bo rezultat dela še izboljšal.

V tekočem letu bomo nadaljevali z izgradnjo terminala in nabavili nekaj novih vozil, kar pa je odvisno od možnosti uvoza. Program realizacije celotnega prihodka za leto 1981 je po začetnih doseženih rezultatih povsem uresničljiv. V kolikor bomo uspeli nabaviti nova vozila, bomo plan preseglji, predvsem pa dosegli preko 130 milijonov deviznega priliva iz zapadnega področja.

Pri našem stremljenju za čimboljše gospodarjenje in ugled ribniškega področja, saj opravljamo prevoze od Skandinavije do Iraka in po vsej Evropi pa ugotavljamo, da na domačem področju, to je v občini, kljub iskanju možnosti za sodelovanje nimamo poslovnih stikov s proizvajalnimi delovnimi organizacijami.

D. ČUK

Invalid - naš delovni tovariš

„Invalidnost je pogojena predvsem z odnosom med prizadetim posameznikom in njegovim okoljem.“ To poudarja resolucija Generalne skupščine Združenih narodov iz leta 1976, ko je najvišja mednarodna organizacija proglasila leto-

1981 – mednarodno leto invalidov. Kako pomagati njim, ki imajo zaradi okvar, prizadetosti ali invalidnosti težje življenje?

šnje leto za MEDNARODNO LETO INVALIDOV.

Kaj to z drugimi besedami pomeni? Tudi to, da mi sami s svojim odnosom določamo sočloveku višino njegove invalidnosti. Lahko povzročimo, da postane nepomembna in skoraj neopazna, da sočloveku omogočimo, da dela in živi normalno, kot drugi člani družbe, ali pa mu po drugi strani njegovo hibo še povečamo s tem, da mu to sožitje onemogočimo.

Skupina strokovnjakov pri OZN je pred kratkim izdala publikacijo Mednarodna klasifikacija okvar, prizadetosti in invalidnosti. Iz publikacije je razvidno, da se smatra kot

– **okvara**: izguba psihološke ali anatomske funkcije,

– **prizadetost**: omejitev ali nesposobnost za opravljanje dejavnosti kot posledice okvare, in kot

– **invalidnost**: višina nezmožnosti za opravljanje dejavnosti, ki bi bila normalna za določeno osebo glede na spol, starost ter socialne in kulturne dejavnike.

Leto invalidov naj bi tako kot že prej leto otroka, z enotno akcijo po vsem svetu pokazalo na neskladja, ki vladajo v odnosu družbe in posameznikov do invalidnih oseb. Razgrnilo naj bi tudi težave, ki jih imajo nekatere dežele, ki zaradi revščine ne morejo reševati številnih odprtih vprašanj svojih invalidov. Kot na mnogih drugih področjih morajo tudi na tem področju razvite države s finančno in strokovno pomočjo nerazvitim omogočiti, da se bodo posledice invalidnosti tudi v nerazvitih državah zmanjšale tako, da bodo invalidne osebe postale enakovreden član družbe.

Seveda pa problem odnosa do invalidnih oseb še zdaleč ni samo materialnega značaja, ampak tudi socialnih razmer v neki družbi. Res je, da so vzroki in načini invalidnosti v različnih deželah sveta, odvisno predvsem od razvitosti in življenjske ravni, zelo različni. Enak pa bi moral biti povsod odnos do invalidnih oseb in enake bi moral biti možnosti invalidov, da tako kot ostali člani družbe opravljajo odgovorna in smiselna dela.

Zadnja desetletja se prav v razvitih industrijskih državah

pojavi nova vrsta invalidnosti, ki kaže na to, kako nehumano je zgrajeno industrijski sistem, ki ob tekočem traku zahteva od delavca vedno hitrejši tempo in čedalje večjo produktivnost ob vedno ožjem obsegu del in kretanj. Industrija ob takem tempu izloča polinvalidne, ki so že pri petdesetih letih izbrabljene in ne vzdržijo več take naglice dela, s tem pa tudi ne dosegajo tistih uspehov, ki jih od njih zahtevajo. Zato je

mednarodno leto invalidov usmerjeno ne samo v uveljavljanje in uvrščanje invalidov v proizvodnjo in druga, družbeno pomembna opravila, ampak skrbi tudi za to, da bi povečali stopnjo humanosti tudi v teh medsebojnih odnosih. Iz človekovega delovanja in življenjskega okolja naj bi čimprej in v čimvečji meri odstranili vsa tista škodljiva področja, ki človeško invalidnost, bodisi telesno ali duševno, tudi povzročajo.

Po Zdravstvenem vestniku, glasilu Slovenskega zdravniškega društva

Razgovor v domači družini

Očeta in mamo sem vprašal, kaj menita o enakopravnosti žensk z moškimi.

Oče: V zgodovini človeštva se je za enakopravnost bojevalo mnogo žena: Roza Luksmburg, Klara Zetkin, Vida Tomšič. Vse partizanke, aktivistke in interniranke so polagale temelj ženske enakopravnosti v trdnih življenjskih preizkušnjah.

Mama: Ko razmišljam o enakopravnosti med žensko in moškim, menim, da čeprav se borimo za enakopravnost, se cilju še nismo približali. Zakaj ne? Če samo pogledamo razmere v naši družini, vidim da sem preobremenjena z gospodinjskimi deli, kuho in vzgojo. Ne bežim pred problemi, pač pa se moram vsak dan na novo z njimi spoprijemati. Vprašam se, kako bi sedanji položaj izboljšala?

Oče: Mesto v naši družini si naša mama še oblikuje. Skrbi za prehrano, pere, lika, šiva.

Poslušaj polemiko naših doraščajočih otrok in ugotavlja, da sem prepogosto zdoma. H gospodinjskim delom je uspela pritegniti hčerko. Sina pa sta ji v pomoč le občasno. Čeprav bi lahko tu in tam dala njima v roke likalnik, raje to stori sama. S svojim požrtvovalnim delom naša mama hote neguje privilegije moških v družini.

Mama: Moje delo v zdravstveni ambulanti je težko, ker delam 8 ur in imam opravka z ljudmi (bolniki). Mislim, da to delo ni cenjeno, ko ne moremo v zdravstveni ambulanti ustreči vsem željam. Moram pa poudariti, da sem bila članica delavskega sveta in komisij, kjer sem lahko sodelovala pri odločitvah, kot so: delitev osebnih dohodkov, dopusti, dežurstvo medicinskih sester in zdravnikov, o obiskih zdravnikov na domu, o gradnji zdravstvenega doma itd. Bila

sem tudi sodnik – porotnik, kjer sem sodelovala pri izrekih sodb. Takrat sem enakopravno s sodnikom odločala o izreku kazni. Bilo je tudi nekaj primerov, ko s sodnikom nisem soglašala.

Oče: V delovni skupnosti občinskih upravnih organov, kjer delam, prevladujejo tovarišice. Celoten delavski svet sestavljajo ženske. To pomeni, da je od njihovih predlogov odvisen položaj nas moških. Moje sodelavke so enakopravne, prihajajo v določenem času na delo, so delovne, znajo se zavzeti za izvajanje svojih predlogov. Pripravljene so sprejete tudi pametne predloge moških sodelavcev. Kadar je potrebno, tudi kritično spregovorijo o delu moških. Tovarišice ovira tudi materinstvo, porod, nega otrok, oskrba bolnih otrok itd.

Naše sodelavke opravljajo odgovorne funkcije v izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata in v sekretariatu osnovne organizacije Zveze komunistov. Za zaključek: ženske v naši občini si svojo enakopravnost uresničujejo v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih telesih, na delovnih mestih in v družinah s tem, da skupaj z moškimi oblikujejo novo samoupravno socialistično skupnost in sodobno družino.

MILAN ABRAHAMSBURG,
8. a razred

Mama se je zbalala zame

Nekega dne me je po kosilu pričela boleti glava in postajalo mi je slabo. Mama je takoj opazila, da z mano ni nekaj v redu, zato me je vprašala, kaj mi je, da sem tako miren. Povedal sem ji kaj se dogaja z mano. Takoj mi je zmerila temperaturo, ki je bila zelo visoka. Svetovala mi je, naj ležem v posteljo, da bom lažje prenehal bolečine. Tableta in topel čaj sta se mi prilegla. Ponoči nisem zatisnil očesa, zato je bila mama zame v velikih skrbeh. Ker me je naslednji dan pričelo boleti še grlo in se je stanje še poslabšalo, je poklicala zdravnika. Ta me je pregledal in ugotovil, da imam hudo angino.

Mami je povedal, da moram trdo ležati v postelji in redno jemati zdravila. Zdravnikova navodila je mama upoštevala ter poskrbela, da bi bolezen čimprej prebolel.

Ona je bila tista, ki je bedela ob meni pozno v noč, znala mi

V svoji sobi sem prebirala zanimivo knjigo. Nenadoma so se odprla vrata in skozenj je pogledala mama. Prosila me je, da bi ji pospravila kuhinjo.

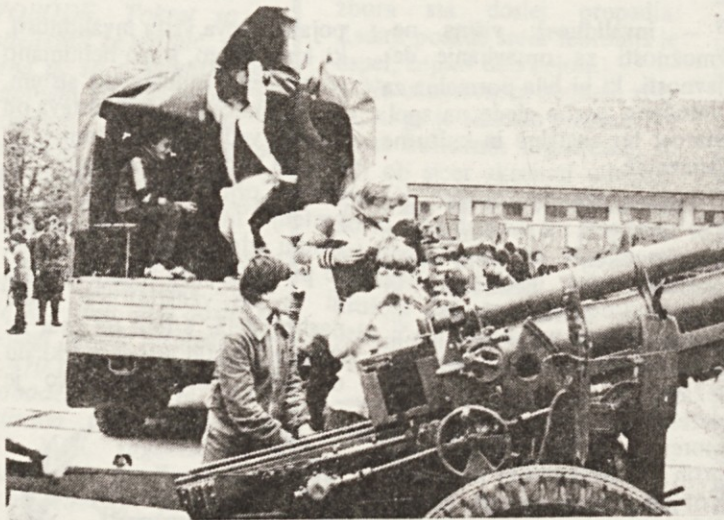
Oprosti, mama!

Jaz pa sem zabevala vanjo: „Pusti me pri miru, ne moti me pri branju!“ Mati ni mogla verjeti lastnim ušesom. Njena hčerka, ki tako skrbi zanjo in ji daje možnosti za čim lepše življenje, ji tako odgovarja? Na obrazu se ji je pokazala guba in ustnice, prej razširjene v smehljaj, so se stisnile, obraz zresnil. Pri srcu sem začutila tesnobo. Stopila sem v dnevno sobo, kjer mi je mama pletla nogavice. Stopila sem k njej in ji potihoma rekla: „Oprosti!“

Vest me je tako pekla, da sem jo morala izreči. Mama je dvignila oči, v katerih je bila iskrica oduševanja. Odgovorila je: „Odpustim ti, samo glej, da se kaj takega ne bo zgodilo.“

Bila sem srečna.

MARIJA ČAMPA, 6. a

Obrambni dan je – učenci ribniške osnovne šole so obiskali garnizijo JLA: spoznavanje sodobnega orožja ima vedno poseben mik za mlade.

Delovni dan moje mame

Moja mama dela v Kočevju. Zaposlena je v NAMI. Ker stanujemo v Dolerji vasi, se mora vsak dan voziti z avtobusom. Njen delovni čas v službi je en teden popoldne in en teden dopoldne. Včasih pa tudi cel dan. Obenem skrbi za štiričlansko družino. Vstane zjutraj ob petih, kadar dela dopoldne. Vme se ob treh popoldne. Na vrsti je najprej kosilo, nato pospravljanje, pranje in ostala gospodinjska dela. Pomudi se tudi pri pregledovanju nalog zame in brata Tomača. Njeno delo se konča pozno v noč. Ker je oče zaposlen v Ljubljani in se tudi

pozno popoldne vrača domov, morava z bratom mami tudi priskočiti na pomoč pri pospravljanju. Kadar pa dela popoldne, vsa dela opravi v dopoldanskem času. Vrača se ob 20. uri. Takrat se vsa družina zbere pri večerji, ki jo največkrat pripravi oče. Po večerji malo poklepetamo. Mama nato vse pripravi za naslednji dan.

V službi prodaja konfekcijo in čevlje. Ker dela samo stoje, pride večkrat domov utrujena, bolijo jo noge.

Tako preživi moja mama delovni dan.

GREGOR ZOBEC, 5. d

je potešiti bolečine in žejo, zapela mi je uspavanko, da sem vsaj za nekaj časa zapri trudne in zaspane oči, krajšala mi je čas, da sem lažje prebil dneve bolezn. Ko je čez nekaj dni opazila, da se mi zdravje izboljšuje, je njeno žalostno lice prekril blažen smehljaj.

Po sedemdnevem zdravljenju sva s skupnimi močmi premagala to kruto bolezen.

Mamina potrpežljivost mi bo za vedno ostala v spominu.

JOŽE KRALJ, 6. a

Mamici

Še en zvonček in marjetka, šopek lep bo, kakor cvetka.

Še čestitko ji napišem, vanjo mamico narišem.

Še poljubček ji podam za praznik njen svečan.

NATAŠA PETRIČ, 5. b

Ob 8. marcu se jih spominjamo

8. marec — dan žena, je v spomin ženam, ki so dale svoja življenja za znago resnice, svobode in enakopravnosti za soodločanje v svetovni delavski zgodovini.

Ženske so bile, razen v praskupnosti, vedno manj vredne od moških. Sužnje so se pojavile prej kot sužnji. Šele leta 1889 so na ustanovnem kongresu II. Internacionale ženske stopile ob stran moških in boju za svoje pravice. Nastalo

pa je tudi žensko gibanje. Dolga leta so se ženske zaman borile za svoje pravice. Velike ženske stavke so bile zlasti v velikih državah, kot so ZDA, Anglija . . . V Sloveniji so začeli leta 1913 prvič izdajati ženski časopis. Zato naj bi bilo praznovanje 8. marca spomin na nekdanja junaštva in upornišvo žensk, ki so se borile za svojo enakopravnost.

V mnogih deželah sveta dobivajo ženske še sedaj za

enako delo kot moški slabše plačilo. Zapostavljene so pri napredovanju, v službah, šolah, izobraževanju itd.

Tudi pri nas so še vedno razlike. Še vedno radi govorimo o ženskih in moških delih. Res je, da ženska opravlja manj naporna dela, ni pa rečeno, da je manj sposobna in manj vredna.

ALEŠ, TOMAŽ IN MAGDA, 7. a

Kdaj sem mamo najbolj razjezila?

Hodila sem v prvi razred. Naučila sem se voziti s kolesom. Vozila sem se od doma do Goriče vasi. Vmes pa sem se ustavljala pri Mateji. Nekega dne sem prišla spet k Mateji. Ure so hitro minevale, jaz pa sem bila brez skrbi vasovala.

Ko se je že mračilo, sem odšla domov. Doma sem bila kaznovana. En teden se nisem smela voziti s kolesom. To je bila zame najhujša kazen.

JANA BENČINA, 2. b

Na krosu DELA v Ajdovščini so sodelovali tudi šolarji ribniške osnovne šole: množičnost je glavna odlika tega priljubljenega nastopa, v katerem sodeluje iz leta v leto več slovenskih učencev.

Mama

Zgodaj zjutraj vstane,
ko še sladko spim,
meni vse priprvi,
predno se zbudim.

Ko je ura sedem,
hitro me zbudi,
se oblečem in počešem,
v šolo že hitim.

Kadar vidi me na cesti,
ko iz šole grem,
vedno čaka me vesela,
da novic ji kaj povem.

Jaz zvečer že trdno spim,
ona še bedi,
šiva, pleče, lika,
dase ji utrudijo oči.

NADA ŠOBAR, 6. d

Hrepenenje

Hrepenim, mama, hrepenim po tebi,
ko mi izpred oči
izgine tvoj nasmeh,
ki je kakor zarja,
ki se v jutru prebudi.
Besede tvoje so kot pesem,
ki ogreva vse ljudi.
Tvoje roke so zlate,
dejanj z denarjem ne poplačaš.
Hrepenim, mama, hrepenim po tebi.

LIDIJA DEJAK, 8. b

(BREZ NASLOVA)

S čim te, draga
mami,
naj razveselim?
Naj s šopkom
rož
k tebi prihitim?
Le kaj ti bodo
rože?
Rože uveno!
Zate, draga mami,
nekaj drugega naj bo!
Mogoče tale pesem.
Bi bila ti všeč?
Z njo želim ti sreče,
zdravja pa največ!
BARBARA ČIHAL, 8. b

Organizacija žensk v Ribniški dolini

Kot v drugih občinah je tudi v naši občini svet za družbeno-ekonomska vprašanja ter politični položaj žensk. Organizacije ne sestavljajo le ženske, marveč tudi moški. Le-teh je več kot polovica. Kajti le v skupnem sodelovanju lahko pričakujemo izboljšave položaja žensk v občini. Predsednica te organizacije je Fani Gelze.

Svet si prizadeva za to, da bi se ženske uveljavile tudi v drugih funkcijah. Postala naj bi npr. rezervni oficirji, imele starešinski položaj v enotah, položaje politični komisarjev. Vključevale naj bi se v večji meri v družbenopolitične organizacije in skupnosti, v delegatski sistem, kulturnoprosvetna in športna društva (taborniki, Partizan, ZKPO, DPM, RK . . .). Sveti imajo razne sekcije v krajevni skupnosti. Poleg tega skrbi svet za varstvo otrok, za invalide in upokojence.

Kljub prizadevanju se ženske v ribniški dolini premalo udejstvujejo. To je prav gotovo posledica prevelike zaposlenosti

žensk. Saj npr. veliko žensk nima urejenega otroškega varstva.

Člani sveta se zbirajo pri Socialistični zvezi. Na zadnji seji so razpravljali tudi o praznovanju 8. marca. Zaradi stabilizacije bo letos le proslava, po njej pa tradicionalno srečanje bork in aktivistk. Take prilagoditve so kot nalašč za

problemske konference. Tu bi bilo potrebno razpravljati predvsem o položaju kmečkih žensk, saj imajo te veliko manj pravic kot ženske v proizvodnji, industriji. Nimajo porodniškega dopusta, pokojnin . . .

O tem nam je pripovedovala tov. Gelzetova, zapisali pa sva: SIMONA ŠKRABEC, 6. 2 in ERIKA GORŠE, 8. b

Eno izmed tekmovanj „Kaj veš o prometu“ na osnovni šoli „Dr. France Prešeren“ v Ribnici.

Mladinsko prostovoljno delo v občini

pomoč pri izgradnji manj razvitih območij, je tudi v ribniški občini dobilo svojo veljavo. Mladinci, ki so želeli sodelovati na MDA, so se vključevali v brigade bodisi v Kočevju ali Ljubljani. Zato se akcij, kjer bi morala sodelovati tudi Ribnica, nismo udeleževali.

V letu 1977 smo pri OK ZSMS Ribnica ustanovili center za MDA, katerega naloga je, da evidentira mladince in tako organizira brigado. Organizirali smo dve MDB: za lokalne akcije z imenom „Majda Šilc“, za republiško oz. zvezno pa brigado „Franc Levstik“.

Z ustanovitvijo centra smo organizirali tudi prvo večjo lokalno MDA Loški potok 77. Akcija je trajala 28 dni v dveh izmenah. Na akciji je sodelovalo 100 mladincev, večina štipendistov občine Ribnica. Akcija je potekala na izgradnji vodovoda in je kot prva tudi dobro uspela. Naslednja lokalna MDA, ki smo jo organizirali, je bila Slemena 79. Trasa akcije je potekala na izgradnji cestnega objekta v dolžini 2000 m, sodelovalo pa je 40 mladincev. Akcija je trajala 21 dni v eni izmeni.

Naslednja je bila lokalna MDA Velike Poljane 80. Na tej akciji je trasa potekala na izgradnji in popravilu cestnih objektov v skupni dolžini 3000 m. Akcija je trajala 21 dni v eni izmeni, sodelovalo pa je 40 brigadirjev.

Vse tri lokalne MDA so bile organizirane v času letnih počitnic, na njih pa je sodelovalo 70% dijakov, 20% učencev v proizvodnji in 10% študentov. Vse akcije so bile organizirane tako, kot to zahteva pravilnik o organiziranju MDA. Tako so bile na akciji izvedene vse potrebne interesne dejavnosti, brigadirji so imeli možnost delovanja na raznih področjih kot so ra-

pramalo, ker imajo mnogi občani napačno mnenje o mladinskem prostovoljnem delu.

Razen lokalnih MDA smo od ustanovitve centra sodelovali tudi na treh republiških MDA: Kožbana 78, Brkini 79, Kras 80, na katerih je skupno sodelovalo 120 mladincev in od koder smo tudi prinesli mnogo izkušenj ter priznanj.

Na številnih gradbiščih – do Bohinja tja do juga Makedonije, od obal Jadranskega morja do prostranih žitnih polj Vojvodine in Banata, bo tudi letos združevala brigadirje in brigadirke čudovita pesem mladih: Jugoslavija, Jugoslavija... (Fotografija: Tone Stojko).

Mnogi niso verjeli, kaj zmorejo mlade, zagnane roke in vneta vroča srca: dela pa krasijo napore mladih po vsej domovini. Novi vodovodi, ceste, kanali, urejeni bregovi rek in še in še... Leto za letom: za Tita, za socialistično skupnost!

Mladinsko prostovoljno delo, ki se je po NOB izredno razvilo in postalo ena izmed velikih akcij za izgradnjo porušениh mest in krajev ter dragocena

dioamaterstvo, foto krožek, jamarstvo itd., razen tega pa je bilo organizirano tudi večje število predavanj. Brigadirji so na akcijah sodelovali z domačini, vendar pa je bilo tega vse

Tudi v bodoče se bomo udeleževali MDA. V planu imamo tudi udeležbo na zvezni MDA, v občini Ribnica pa bomo organizirali več lokalnih MDA, če se bo pokazalo, da so potrebne.

Če hočemo, da bo mladinsko prostovoljno delo še bolj zaživelo, se moramo tega lotiti z večjo resnostjo in večjim elanom ne samo mladincev, ampak vseh družbenopolitičnih organizacij. Zavedati se moramo, da so MDA resnična šola samoupravljanja, bratstva in enotnosti, ki nam je še kako potrebna.

VŠTANFELJ

Brigada: tako je bilo in še bo...

„... Narodi Jugoslavije nočejo fašizma, nočejo totalitarnega sistema, nočejo postati sužnji nemške in italijanske denarniške oligarhije, kakor se niso nikdar hoteli sprijazniti s polkolonialno odvisnostjo, ki so jim jo vsilile t. i. zahodne demokracije po prvi imperialistični vojni...“

JOSIP BROZ TITO v referatu na 5. vsedržavni konferenci KPJ leta 1940 v Zagrebu

Naši cicibani in pionirji pojo (iz dela in življenja na osnovni šoli „Dr. France Prešeren“)

7. zimske športne igre delavcev SOZD ZPS

MED BOLJŠIMI TUDI TEKMOVALCI „RIKA“

Glavna značilnost letošnjih 7. zimskih športnih iger delavcev SOZD ZPS je bila množična udeležba. Na športni listi je bilo kar 525 tekmovalcev in tekmovalk iz 21 delovnih organizacij slovenske strojegradnje. Zbrala se je „SLOVENIJA V MALEM“, saj so bili tekmovalci iz vseh krajev naše republike: Ljubljane, Maribora, Trbovelj, Žirov, Radelj, Ruš, Domžal, Hoč, Kranja, Mengša, Ribnice, Unca, Nove Gorice, Slovenjskih Konjic in Krškega. Srečanje na snegu je bilo spontano, prijateljsko in športno v pravem pomenu besede. Tekmovanje se je odvijalo v Kopah nad Slovenj Gradcem, smučišča in tekaške proge pa so bile dobro urejene. Pripravili so jih smučarski delavci iz Maribora, Hoč in Slovenj Gradca.

V skupni ekipni razvrstitvi so imeli ponovno največ uspeha tekmovalci iz ljubljanskega Litostroja, ki so nastopili v vseh kategorijah s 60 tekmovalci, pred trboveljskim STT in Metalno iz Maribora. Kljub skromni udeležbi osmih tekmovalcev Rika v treh kategorijah

smo zasedli v tekih med ekipami odlično sedmo mesto. Tudi posamezniki so zabeležili dobre uvrstitve v skupini do 35 let, kjer je bila konkurenca vsekakor najmočnejša. Albin Debeljak je bil deseti, Mirko Mohar šestnajsti in Franci Bartol sedemnajsti. V skupini nad 35 let je bil Milan Car trinajsti in Tomaž Lovšin dvajseti. Omenim naj še, da so

zaostali za zmagovalcem le slabo minuto. Osemnajsto mesto mladega Dušana Levstika v veleslalomu je tudi zadovoljivo, saj moramo upoštevati, da je letos debitant na igrah ZPS. Kljub visoki štartni številki, slabi vidljivosti in že dobro „razorani“ progi je Darko Hribšek zasedel 57. mesto.

Na sklepu, ki je bil v hotelu „Kozjak“ v Radljah ob Dravi,

Program centra za MDA za 1981

Letos so se mladinci – brigadirji iz Ribnice odločili, da obiščejo samo eno, in sicer republiko delovno akcijo – „GORIČKO 81“. Zaradi težav iz preteklih let smo se člani centra za MDA odločili, da pripravimo samoupravni sporazum o medsebojnih obveznostih skupščine za MDA oz. MDB. Tako bomo v marcu dokončno izpeljali podpis tega sporazuma. V tem mesecu se bomo lotili evidentiranja brigadirjev za MDA „GORIČKO 81“ in seveda za stalno brigado OK ZSMS Ribnica. Ker pa pri izpeljavi MDA nikakor ne gre brez informiranja in propagande, bomo že v tem mesecu začeli tudi obveščati.

Kakor vse druge skupine ljudi (tankisti, železničarji, računovodje itd.) imamo tudi brigadirji svoj dan. Ta dan je 1. april in omenjenega dne bomo brigadirji organizirali manjše slovesnosti. K sodelovanju bomo povabili tudi osnovno organizacijo ZSMS Ribnica. Veliko časa bomo posvetili urejanju brigadirskega klu-

ba. Seveda bo vse do začetka MDA potekalo evidentiranje mladincev za brigade, ki ga bodo spremljale propagandne akcije. Ker dobro vemo, da nobena organizirana skupina ne more biti brez vodstva, bomo še v tem mesecu poskušali poiskati ustrezne kadrovske rešitve za vodstvo brigade.

Ko bo sporazum v marcu že v veljavi, bomo v tem in vseh naslednjih mesecih veljave stalno nadzirali njegovo uresničevanje.

Mesec maj pomeni, da se prav hitro bliža poletje, s tem pa seveda mladinske delovne akcije. Zato bo v tem mesecu center za MDA zaključil evidentiranje. Seveda morajo biti brigadirji v času mladinske delovne akcije preskrbljeni z značilnimi brigadirskimi majicami in emblemi, zaradi česar bomo člani centra za MDA delovali tudi na tem področju. Pripravili bomo tudi ves ostali material, potreben za MDA. Ker se je treba pred odhodom na MDA vsaj malo fizično pripraviti,

se je vsem prisotnim nudil enkratni prizor in doživetje, ko je več kot petstoglavna množica v kolu „bratstva in enotnosti“ in s pesmijo „Jugoslavija“, na koncu pa s skandiranjem „TITO–TITO“ združila uspešen konec iger.

Ob slovesu in stisku rok smo bili vsi mnenja, da je potrebno tako obliko iger in zblizevanja, kjer ni najpomembnejši športni rezultat, tudi v bodoče negovati in podpirati, saj krepi našo socialistično misel, idejo, delo in bodočnost.

UROŠ BREGAR

STABILIZACIJA – TUDI BITKA ZA SPOSOBNE KADRE

„... Kdo pravzaprav vodi kadrovsko politiko, ki je zagotovo razvojna politika? Pri ‚zaspalih‘ organizacijah zagotovo vidijo samo fizično rast podjetja, zato se marsikje dogaja, da vlagajo samo v zidove, medtem ko nimajo kadrov. Tako zgradimo tovarno z naj sodobnejšo opremo, nismo pa poskrbeli za sposobne kadre.

Razumljivo je, da nas taka politika pripelje do izgub. Bitka za stabilizacijo je navsezadnje tudi bitka za sposobne kadre. In še eno vprašanje, ki se ponudi samo ob sebi: kaj so delale in kaj ob tem delajo družbenopolitične organizacije?“

FRANC ŠETINC
(v „Mladem valu“, 22. 12. 1980)

Rokometni klub INLES, ki nastopa v II. zvezni rokometni ligi, se zavzeto pripravlja na nadaljevanje prvenstva 28. marca. Posnetek je nastal ob gostovanju večkratnega evropskega prvaka STEAUE iz Bukarešte

Podprimo Zvonka Lavriča, našega motorista v zveznem tekmovanju!

Ko govorimo o športu in športnikih v ribniški dolini, nehote pomislimo na ribniške rokometaste, ki dosegajo vidne uspehe ne le v slovenskem, temveč v jugoslovanskem merilu.

Toda v našem društvu imamo tudi športnika – tekmovalca v zveznem merilu. To je Zvonko Lavrič, doma iz Retij v Loškem potoku, mlad fant, zaposlen kot avtomehanič pri Eurotransu v Ribnici. Zvonko tekmuje za državno prvenstvo z motorjem „Yamaha“ – 250 cm³ in s „HARLY DAVIDSONOM“ 175 m³. Obe motorni kolesi si je kupil sam in tudi popravlja ter vzdržuje ju sam. Lani je tekmoval na tekmah za državno prvenstvo in dosegel zavidljive uspehe:

Kraljevo: II. mesto v razredu do 175 cm³ in XIV. mesto v razredu do 250 cm³,

Slavonska Požega: blokiral mu je motor – do predzadnjega kroga je bil prvi.

Beograd: dvakrat X. mesto.

Reka – Grobelnik: III. mesto do 175 cm³ in VIII. mesto do 250 cm³.

Tako je bil v skupni uvrstitvi na odličnem V. mestu tekmovalca

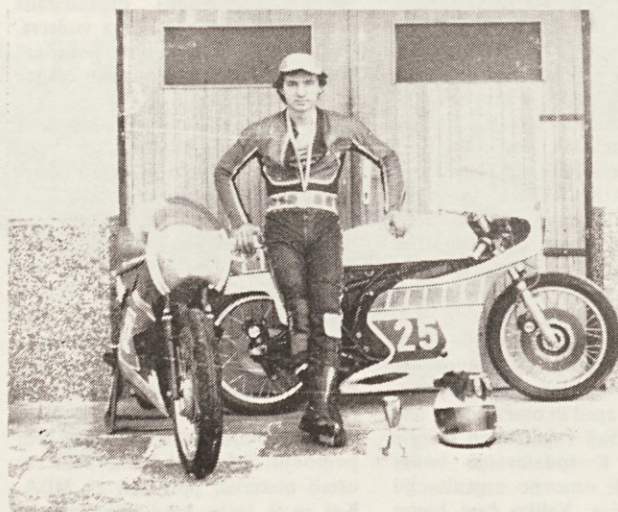
in v zveznem merilu. Za njegov odstop (Slavonska Požega) in mnogokrat za slabšo uvrstitev je bil kriv le motor, ker je bil slabše urejen, saj on sam ni bil finančno sposoben, da nabavi nove, boljše dele. Če bi si lahko nabavi nove dele za motor in ga uredil tako kot zna sene bi ustrašil nobenega tekmovalca, pravi Zvonko, kose pogovarjavanja o letošnjem tekmovanju, ki je pred njim.

Prav zato je AMD Ribnica zaprosilo delovne organizacije v občini Ribnica in izven nje za

finančno pomoč, da bi Zvonko lahko nabavi nove dele, ki so zelo dragi, da z motorji ne bi imel več toliko problemov. Do sedaj se je odzval le Eurotrans in INLES, od vseh ostalih pa ni ne pozitivnega ne negativnega odgovora.

MDA Ribnica financira tekmovanje po svojih močeh, kar pa je premalo za tako zahteven šport.

L. MIHELICH

Zvonko in njegova „konjička“ . . .

Naši prihranki: 400 milijard dinarjev

Zanimivo je poročilo Narodne banke Jugoslavije, po katerem so se skupni prihranki Jugoslavije konec letošnjega januarja spet povzpeli čez 400 milijard dinarjev. Lani v enakem času smo imeli na hranilnih knjižicah 298,901 milijarde dinarjev, letos pa 408,203 milijarde dinarjev. Za 36,5 odst. povečane vloge pa moramo gledati predvsem v luči lanske devalvacije dinarja. Takrat se je devizni del prihrankov naših občanov čez noč povečal za 30 odstotkov. Dejansko so se lani prihranki naših občanov povečali le za 12,3 odstotka. Močan skok je dosežen v deviznem varčevanju: z lanskimi januarjskih 148.076 milijarde dinarjev na letošnjih 238,788 milijard dinarjev oz. kar za 61 odst.

Če predstavimo devizno varčevanje v dolarjih, potem imamo v državi privarčevanih že 8,2 milijarde dolarjev (po tečaju 29 dinarjev za en dolar). Če primerjamo lani privarčevani denar z višjimi prihranki prejšnjih let, moramo seveda upoštevati lanske večje življenjske stroške, gibanja maloprodajnih cen in realno padanje osebnih dohodkov. Zaradi teh razlogov narašča v državi tudi težnja k večjemu deviznemu varčevanju.

PRESEČI MORAMO ZASTOJ

„ . . . Z novo ustavo smo pri razvijanju družbenih odnosov dosegli pomembne izkušnje.

Zapletene naloge pa zahtevajo od delegatov na 3. kongres samoupravljalcev, da si bomo prizadevali predvsem za konkretne ukrepe in akcije, s katerimi bi presegli zastoj na najpomembnejših točkah razvoja. Kongres in priprave nanj morajo zato pomeniti veliko spodbudo in mobilizacijo delavcev za nadaljnji korak v razvoju socialističnega samoupravljanja.

To bo hkrati tudi najboljša obramba proti vsem napadom na naše sisteme z ene in druge strani.“

FRANC ŠETINC – v razpravi na regijskem posvetu v Krškem

Letni obračun Partizana v Sodražici

Zadnje nedeljo v februarju je imelo Društvo za športno rekreacijo in telesno vzgojo „PARTIZAN“ Sodražica letni občni zbor, letno programsko volilno konferenco. Ob številni udeležbi članstva so se zvrstila poročila društvenih funkcionarjev, vodij sekcij in odborov ter predstavnika Šolskega športnega društva pri OŠ dr. Ivan Prijatelj Sodražica, katerega društvo vključuje v svoje športne aktivnosti.

Iz poročil je bilo mogoče ugotoviti, da ima društvo razvito zelo široko področje športnih in športno-rekreativnih dejavnosti. Poročila o že opravljenem in še predvidenem delu se zaradi frekventnosti in sezonsko sovpadajočih aktivnosti prepletajo. Velike dosežke društva v preteklem mandatnem obdobju je zelo plastično predstavil predsednik društva. Veliki aktivnosti skozi vse preteklo leto je dal posebno obeležje finiš zimskošportnih prireditev, katerih so se udeležili celo vrhunski športniki – skakalci.

Delo društva so razen članstva zelo ugodno ocenili tudi na zboru prisotni predstavniki Telesnokulturne skupnosti Ribnica, ki so dali društvu vse priznanje in ocenili njegovo delo z najboljšo možno oceno „odlično“.

Pohvalno mnenje o delu društva v pretečenem mandatnem obdobju je dal tudi predsednik skupščine krajevnih skupnosti Sodražica Srečko Arko, ki je pripisal društvu v določenem smislu celo doseganje vrhunskih rezultatov. Pohvalno se je izrazil o množičnosti, ki odlikuje delo v vseh sekcijah društva. Kljub tako ugodnemu mnenju pa je menil, da še niso v celoti izkoriščene notranje rezerve, katere bi kazalo izkoristiti v novem mandatnem obdobju. S svojo aktivnostjo društvo pripomore k krepitvi splošnega ljudskega odpora in družbene

samozaščite. Prav bi bilo, da bi društvo eno ali več tekmovalnih disciplin uvrstilo med tradicionalna tekmovanja za memorial narodne herojine Majde Šilc.

V nadaljevanju je zbor izvolil novo vodstvo, ki je sestavljeno po načelih Titove pobude o kolektivnem delu in kolektivni odgovornosti. Predsedstvo je po statutu društva kolektivni organ vodstva,

sestavlja pa ga predsednik društva, trije podpredsedniki in tajnik. V izvršnem odboru so še vodje sekcij in vodja ŠŠD.

Zbor je sprejel tudi program dela društva za prihodnje enoletno mandatno obdobje. Program dela je zastavljen tako, da bo društvo razen aktivnosti dela v vseh sekcijah letos oživelo tudi krajevne športne igre. Ko je stekla beseda o aktivnosti

posameznih sekcij, je bilo rečeno, da se morajo strelci in šahisti aktivneje vključiti v delo društva. Posebno mesto ima v društvu množičnost, saj ni le slučaj, saj je dobilo društvo leta 1978 in 1979 zvezni priznanji Partizana Jugoslavije za množičnost pri športnem udejstvovanju.

Novoizvoljenemu kolektivnemu vodstvu oz. celotnemu izvršilnemu odboru je občni zbor naložil nalogo, da mora v osmih dneh poskrbeti za izvolitev vodstva sekcij in njihovo konstituiranje. IVAN PETRIČ

Oživljanje strelstva v ribniški občini

Organizirano strelstvo na območju sedanje občine Ribnica je začelo delovati že leta 1956. Od tu dalje se je s tem športom ukvarjalo lepo število krajanov in delovnih ljudi. V vrsti let je ta šport imel razne plime in oseke, nekako do leta 1977. Od tega leta dalje pa do ponovnih dopolnitev, usklajenih statutov in pravil so potekla že tri leta in šele sedaj je na pobudo nekaterih krajanov prišlo do ponovnega občnega zbora in ustanovitve Zveze strelskih družin občine Ribnica. Občni zbor je bil 7. julija 1980, na katerem je bilo izvoljeno novo vodstvo, z nalogo za poživitev tega zanimivega in za splošno ljudsko obrambo še kako pomembnega športa.

Nov izvršni odbor se je konstituiral in ugotovil, da brez vsaj osnovnih finančnih sredstev delo ne bo teklo naprej, kajti sama članarina je le premalo za ugoden začetek. Zaradi tega so do konca leta uredili v glavnem tehnične in organizacijske strani v zvezi. V letošnjem februarju smo sprejeli program za leto 1981, ki naj bi potekal nekako takole:

v počastitev občinskega praznika bomo izvedli strelsko tekmovanje z zračnimi puškami, to je za 26. marec. Pokrovitelj tekmovanja bo občinski odbor ZB NOV Ribnica, ki

bo poskrbel tudi za zanimive pokale za najboljše strelce.

Drugo tekmovanje naj bi bilo v maju za doseganje čim večje množičnosti, tako da bi se ga udeležilo čim več krajanov in delovnih ljudi v okviru akcije „NNNP 1980/81“ z malokalibrsko puško. Po ugotovljenih rezultatih bi organizirali tekmovanje tudi z vojaškimi puškami; pomerili bi se najboljše.

Ker je orožje že skoraj iztrošeno, bo potrebno nabaviti vsaj nekaj kosov novega. Zato smo izdelali finančni predračun, ki naj bi znašal v letošnjem letu 94.000 dinarjev. Seveda je sedaj od finančnih sredstev v veliki meri odvisno, kaj bomo letos lahko izvedli. Ker

nimamo urejenega strelišča, bo skupno z ostalimi zainteresiranimi potrebno precej dejavnosti, da bomo ta cilj dosegli.

Omeniti je potrebno in tudi dati za vzgled strelsko družino RIKO, ki je že v preteklem letu izvedla več uspešnih strelskih tekmovanj, sedaj pa urejajo štiristezno strelišče za zračne puške. Otvoritev bo nekje v sredini letošnjega leta.

Torej je le možno uspeti, v kolikor je nekaj skupne povezanosti in organiziranosti. To nas spodbuja, da bomo z nekaj več dobre volje uspeli na celotnem področju občine. Strelstvo naj zaživi in najde tisto mesto, ki mu pripada in ki ga je ta panoga športa že tudi imela.

JUSTIN ŽIBERT

AMD: pogled nazaj in k novim nalogam

AMD Ribnica deluje v letu 1981 po sprejetem planu in nalogah, ki jih je sprejelo v začetku leta.

V februarju smo zaključili še en tečaj prometnih predpisov za voznike motornih vozil za vse kategorije in za kmetijski traktor. Tečaj je obiskovalo 30 kandidatov in vsi so ga uspešno opravili, seveda ne prvič. Sedaj je v teku drugi tečaj prometnih predpisov in bo končan sredi aprila.

V počastitev občinskega praznika, 26. marca, bo društvo organiziralo motorizirano kolono, ki bo položila venec na spomenik padlim borcem v Jelenovem žlebu. Pozivamo vse voznike motornih vozil, posebno člane AMD Ribnica ter tudi ostale občane, da se vključijo v kolono in tako s svojo prisotnostjo počastijo veliki dan med NOB. Zbor bo v četrtek, 26. marca ob 15. uri v Ribnici, Kolodvorska ulica, pred domom LA.

Na podlagi statuta AMD Ribnica bo imela društvo konec marca občni zbor, kjer bomo izvolili nove vodstvene organe društva in sprejeli nov statut društva. Vsi člani društva bodo o tem pisno obveščeni in želimo, da se občnega zbora udeležite v čimvečjem številu. Občni zbor bo v domu JLA Ribnica. Po zboru bo krajše srečanje članov društva, kjer se bomo med seboj bolje spoznali in izmenjali svoje izkušnje.

LOJZE MIHELIČ

Skoki v Sodražici – in spominček na letošnjo dolgo zimo . . .

Medveda je uplenil prvi lovec z leve: Stane Goršič. Družba zadovoljnih tovarišev „zelene bratovščine“ ob kosmatincu iz naših gozdov.

KRONIKA

*Še nam šklepeta zobovje,
mraz pritiska v drobovje.
Za kurjavo kaže stiska
suša pa v žep pritiska.*

*Zdravje naše nam nagaja
gripa grda spet razsaja.
Dohtarji zelo bentijo,
ko pri delu se znojijo.*

*Spet se bo podražil štrom —
vsekalo je kakor grom.
Števci se drago vrtijo
in življenje nam grenijo.*

*Cena nafte je skočila
in bencin nam podražila.
Res je cena ekonomska,
a za aržet astronomska.*

*Šla je gori tud' svinina
in govedasta živina.
Žgance bomo spet mlatili
in se repe veselili.*

*Plače so nam zamrznile
s hladnim tušem nas polile.
Pa še vedno fajn živimo
kol'kor malo naredimo.*

*Še je dren v oštarijah,
še so vrste v mesarijah.
Nič ne manjka nam na situ
ne v piskrih ne v koritu.*

*Prav nič pa ni zame škoda,
če zdražila se je voda.
Vodenice se bojim
pa diete se držim.*

PILE

Zaslужek je tudi v storžih!

Ker so letos smreke bogato obložene s storži, se nudi zbiralcem lep zaslužek zlasti tam, kjer so v teku sečnje smrek.

Delovna organizacija „SEMESADIKE“ v Mengšu bo do junija odkupovala okrasne smrekove storže. V poštev pridejo le storži iz zadnjega obroda, biti morajo normalno razviti, nečrvivi, neplesnivi, nepolomljeni, naravne barve, brez pecljev in vejic, odprti in brez semena; smola ne moti. Trhli, polomljeni, črni, stari, na tleh pobrani storži ne pridejo v poštev; velikost storžev ni važna.

Odrpte, za izvoz pripravljene storže v plastičnih vrečkah po 10 kg neto, vreča mora ob tem biti približno polna, plačamo po 10.— din za kg.

Kdor sam dostavi storže v naše skladišče v Mengšu, dobi

še 0,50 din od kg za stroške prevoza.

Do prevzema naj zbiralci skladiščijo storže v suhih prostorih, vendar naj pazijo, da storži ostanejo elastični, ker se preveč suhi radi lomijo. Zlasti je treba paziti, da ostane konica storža nepoškodovana.

Za nesreče pri plezanju ne odgovarjamo!

Za prevzem storžev in za podrobnejša navodila se obrnite na „SEMESADIKE“ v Mengšu, telefon 737—217.

„SEMESADIKE“ MENGEŠ

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica — Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov — Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec (glavni in odgovorni urednik), Stane Kromar, Karel Oražem, Ivan Petrič, Viktor Pogorelc, Alojzija Zakrajšek in France Železnik (tehnični urednik) — Uredništvo: SO Ribnica, 61310 Ribnica (tel. 861—090, 861—091) — Grafična priprava: DITC Novo mesto; TOZD Dolenjski list, tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.

TRETJI KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV

Prvi kongres samoupravljalcev je bil leta 1957 v Beogradu, drugi leta 1971 v Sarajevu, tretji pa bo junija letos spet v Beogradu. Udeležilo se ga bo 1700 udeležencev (na 4000 delavcev en delegat), od tega 212 iz Slovenije in 42 iz inozemstva. To bodo delegati naših delavcev na začasnem delu v tujini.